

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

OBEČNÁ ČÁST

A. Závěrečná zpráva o hodnocení dopadů regulace

1. Důvod předložení a cíle

1.1 Název shrnutí základních aspektů RIA

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

1) Implementace předpisů Evropské unie, které mají formu nařízení nebo směrnice, odstranění ustanovení duplicitních s přímo použitelnými předpisy Evropské unie, uvedení terminologie do souladu s předpisy Evropské unie.

- Současné znění zákona o potravinách představuje implementační nesoulad s předpisy Evropské unie, zejména pokud jde o používanou terminologii zákona o potravinách a předpisů potravinového práva EU, uvedení duplicitní ustanovení s předpisy EU, transpoziční nesoulad se směrnicemi EU, včetně nesplnění adaptačních povinností vyplývajících z předpisů EU pro jednotlivé členské státy EU.
- Navrženou variantou řešení, která se z pohledu rozsahu novely zákona dotýká největšího počtu novelizačních bodů, dojde k zabezpečení implementačního souladu a zpřesnění návaznosti zákona o potravinách na předpisy Evropské unie, provedení transpozice a adaptace příslušných ustanovení předpisů potravinového práva EU do vnitrostátního právního řádu.
- Navržená varianta byla konzultována jak se zástupci provozovatelů potravinářských podniků, prostřednictvím PK ČR, tak se zástupci Odboru kompatibility Úřadu vlády.
- Přínosem těchto úprav bude zejména nastavení a jednotný přístup aplikace požadavků evropského potravinového práva pro všechny členské státy EU a sjednocení používané terminologie v oblasti potravinového práva. Implementace příslušných ustanovení odstraní případnou platnost rozdílných požadavků vyplývajících na jedné straně z národní a na druhé straně z evropské legislativy. Navrženými úpravami dojde k přesnějšímu provázání zákona o potravinách na přímo použitelné předpisy Evropské unie a ustanovení povinností kladených těmito předpisy na členské státy, resp. provozovatele potravinářských podniků.
- Z hlediska nákladů je důležitá skutečnost, že se jedná o legislativně technické řešení slučitelnosti evropského práva s národními předpisy. Z tohoto důvodu je předpokládán hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty a na podnikatelské prostředí České republiky nulový.

2) Odstranění informačních povinností v případě výživových a zdravotních tvrzení a informačních povinností v případě obohacených potravin, doplňků stravy a kojenecké výživy a potravin určených pro zvláštní výživu.

- Současné znění zákona o potravinách požaduje po provozovatelích potravinářských podniků duplicitní informační povinnost vůči Ministerstvu zemědělství a Ministerstvu zdravotnictví pokud jde o výživové tvrzení, zdravotní tvrzení, obohacené potraviny, doplňky stravy, kojeneckou výživu a potraviny určené pro zvláštní výživu.
- Navrženou variantou řešení dojde k odstranění informačních povinností provozovatelů potravinářských podniků v případě výživových a zdravotních tvrzení a duplicity informačních povinností v případě obohacených potravin, doplňků stravy, kojenecké výživy a potravin určených pro zvláštní výživu.

- Navržená varianta byla konzultována s Ministerstvem zdravotnictví (věcný spolugestor uvedené problematiky), které vyjádřilo souhlasný přístup k řešení. V rámci dílčích konzultací toto řešení podpořili i zástupci provozovatelů potravinářských podniků, prostřednictvím Potravinářské komory ČR.
- Přínosem těchto úprav dojde ke snížení administrativní a ekonomické zátěže provozovatelů potravinářských podniků v případě.
- Z hlediska nákladů lze u provozovatelů potravinářských podniků předpokládat úsporu cca 390 000 Kč/rok (cca 360 subjektů, vypuštění informační povinnosti na výž. a zdr. tvrzení) a 270 000 Kč/rok (cca 400 subjektů, vypuštění duplicitní informační povinnosti na obohacené potraviny, doplňky stravy). Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty České republiky nulový.

3) Stanovení míry radiační kontaminace potravin produkovaných a uváděných na trh v České republice

- Stávající znění zákona o potravinách pokrývá pouze oblast dovozu potravin ze třetích zemí do EU resp. ČR, ale legislativně neřeší regulaci na území České republiky.
- Navrženou variantou řešení dojde k legislativnímu vymezení zajišťujícímu dodržování požadavků na nejvyšší úrovni radioaktivní kontaminace potravin vyrobených a uvedených na trh v České republice.
- Navržená varianta řešení vychází ze souhlasných konzultací zástupců Státní veterinární správy ČR a Státního úřadu pro jadernou bezpečnost.
- Přínosem navržené varianty řešení je zásadní zvýšení bezpečnosti potravin pro konečného spotřebitele.
- Z hlediska nákladů bude dopad na jednotky uživatelů určitých honiteb v konkrétních lokalitách ČR a desítky ulovených kusů divokých prasat. Kalkulace nákladů je závislá na analýze rizika konkrétních lokalit v ČR související s výskytem vysoké úrovně kontaminace radionuklidy zejména u zvěřiny. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty České republiky bude nulový.

4) Stanovení požadavků pro deklarování údajů u nebalených potravin

- V současné době jsou požadavky na deklarování povinných údajů nebalených potravin vymezeny v zákoně o potravinách, které však není v souladu s požadavky zcela nového nařízení o označování potravin (nařízení (EU) č. 1169/2011).
- Navrženou variantou řešení je přijetí vnitrostátních opatření vyžadující uvedení údajů podle č. 44 nařízení (EU) č. 1169/2011 u nebalených potravin, pokud jde o způsob a rozsah deklarování údajů podle čl. 9 a 10 nařízení (EU) č. 1169/2011.
- Rozsah a způsob implementace tohoto požadavku byl konzultován se Svazem obchodu a cestovního ruchu a zástupci dozorových orgánů (SZPI a SVS). Výstupem těchto konzultací je akceptování a reflektování praxe pokud jde o předávání informací konečnému spotřebiteli v různých formách. Jedná se o rozlišení různých etap uvádění nebalených potravin na trh, včetně stanovení míry flexibility v případě deklarování data použitelnosti nebo data minimální trvanlivosti.
- Přínosem navržené úpravy je zajištění a zaručení práva spotřebitele na informace o potravinách tak, aby se spotřebitel mohl informovaně rozhodnout a vybrat potraviny, které konzumuje. S tím souvisí rovněž dosažení vysoké míry ochrany zdraví spotřebitele a zamezení praktik, které by mohli spotřebitele uvádět v omyl.

- Z hlediska nákladů lze v hlavní fázi předpokládat jednorázový dopad u cca 35 000 subjektů ve výši cca cca 75,6 mil. Kč, což na jeden subjekt činí cca 2 200 Kč. Předpokládaný

hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty České republiky bude nulový.

5) Zavedení informační povinnosti provozovatelů potravinářských podniků

- Nařízení (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách umožňuje členským státům stanovit nezbytně nutný rozsah informací, který musí provozovatel potravinářského podniku, kterému bylo zasláno zboží z jiného členského státu, poskytnout dozorovému orgánu k tomu, aby mohly být zorganizovány úřední kontroly k ověření souladu potravin a krmiv s právem Evropské unie. Ve stávajícím znění zákona o potravinách není toto ustanovení doposud implementováno.

- Navrženou variantou řešení je stanovení možnosti zavedení informační povinnosti pro vybrané druhy potravin, které provozovatelé potravinářských podniků přijímají na území České republiky z jiného členského státu Evropské unie nebo z třetí země. Vybrané druhy potraviny budou stanoveny pouze na základě analýzy rizika podle nařízení EU o obecné bezpečnosti potravin.

- Návrh vybrané varianty vychází z konzultací se zástupci provozovatelů potravinářských podniků prostřednictvím PK ČR, tak se zástupci Odboru kompatibility Úřadu vlády.

- Přínosem navržené varianty je zefektivnění výkonu dozoru nad trhem s potravinami a navazující zvýšení ochrany spotřebitele z hlediska zhodnocení rizikovosti zásilek pokud jde o bezpečnost potravin a klamání spotřebitele.

- Z hlediska nákladů na provozovatele potravinářských podniků se jedná o cca 65 Kč na jedno hlášení/jeden subjekt pouze v případě vybraného druhu potraviny. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty České republiky nulový. Finanční náklad pro SZPI na vytvoření elektronické webové aplikace pro hlášení stanovených druhů potravin bude cca 15 000 Kč.

6) Úprava kompetencí dozorových orgánů v gesci Ministerstva zemědělství a Ministerstva zdravotnictví (oblast kontroly zvěřiny)

- Stávajícím zněním zákona o potravinách je oblast úřední kontroly zvěřiny roztržena a kompetenčně rozdělena mezi dvě ministerstva (Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo zdravotnictví) a je prováděna inspektory krajských hygienických stanic, kteří nedisponují dostatečným vzděláním v oblasti patologické anatomie, nákazy zvířat a parazitologie. Stávající stav tak snižuje efektivitu dozoru, znamená obtížnější komunikaci v rámci dozorové činnosti a omezenou rychlost a plošnost reakce. Rovněž je snížen prvek jednotnosti výkonu dozoru v rámci úřední kontroly zvěřiny. Z důvodu předávání výstupů úřední kontroly může docházet ke snížení dosledovatelnosti nevyhovujících potravin (zvěřiny) v potravinovém řetězci.

- Navrženou variantou řešení je svěření kompetencí SVS nad zacházením se zvěřinou v celém potravinovém řetězci, a to včetně uvádění na trh zvěřiny při poskytování stravovacích služeb v otevřeném (např. restaurace, ubytovací služby) i uzavřeném typu stravování (např. školní stravování, zdravotní a sociální služby).

- Přínosem navržené varianty svěření kompetencí SVS nad zacházením se zvěřinou v celém potravinovém řetězci dojde k zpřehlednění a zefektivnění výkonu dozoru nad trhem se zvěřinou a k posílení úrovně ochrany spotřebitele při konzumování a nákupu těchto potravin.

- Z pohledu zátěže kontrolovaných subjektů (cca 15 000), jde o úřední kontrolu cca 7 000 zařízení stravovacích služeb/rok. Předpokládaná časová zátěž kontrolovaného subjektu bude ze strany SVS cca 2 hodiny/kontrola. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty České republiky je nulový.

7) Úprava kompetencí dozorových orgánů v gesci Ministerstva zemědělství (SVS x SZPI)

- Stávajícím zněním zákona o potravinách není dosaženo jasné vymezení působnosti dozoru jednotlivých dozorových orgánů (SZPI a SVS) zejména při prodeji potravin živočišného původu v prodejnách a prodejních úsecích. Současné rozdělení kompetencí dále způsobuje při předávání výstupů úřední kontroly snížení dosledovatelnosti nevyhovujících potravin.
- Navrženou variantou dojde k jasnému vymezení kompetencí mezi SZPI a SVS na základě původu potraviny (potravina rostlinného nebo živočišného původu).
- Úprava rozsahu výkonu dozoru dle uvedené varianty byla dlouhodobě konzultována v rámci Ministerstva zemědělství s dotčenými přímo řízenými dozorovými orgány (SZPI a SVS). Na základě těchto jednání bylo přijato na úrovni porady ministra zemědělství řešení, které je plně reflektováno v navržené variantě.
- Navrženou variantou dojde k zajištění jednotného a kontinuálního dozoru nad potravinou v celém potravinovém řetězci (v různých fázích výroby, zpracování, distribuce a obchodu) jedním dozorovým orgánem (SZPI nebo SVS), odstranění sporných kompetenčních oblastí výkonu dozoru při uvádění na trh, umožnění výrazně rychlejší a plošnější reakce dozorového orgánu v případě výskytu nebezpečných potravin, čímž dojde i ke zlepšení schopnosti zajistit rychlé stažení výrobků z tržní sítě, bez nutnosti součinnosti s jiným orgánem dozoru.
- Návrh realizace přesunu části kompetencí ze SZPI na SVS, včetně ekonomických dopadů budou realizovány v rámci rozpočtu kapitoly zemědělství. Uvedený proces nepředpokládá navýšení rozpočtových prostředků resortu zemědělství. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty České republiky nulový. Z pohledu zátěže kontrolovaných subjektů se jedná o cca 35 500 nových subjektů, které budou dozorovány v rámci tržní sítě SVS i SZPI. Cílem a předpokladem výkonu dozoru v této oblasti je metodické řízení výkonu dozoru nad trhem s potravinami SVS a SZPI ze strany Ministerstva zemědělství, tak aby nebyla navyšována zátěž, ať už administrativní či ekonomické.

8) Klasifikace jatečně upravených těl

- Zákon o potravinách v současné době ukládá za povinnost zajistit klasifikaci JUT jatečných prasat všem jateckým podnikům, které porázejí více než 100 ks jatečných prasat týdně v ročním průměru.
- Navržená varianta řešení předpokládá přehodnocení limitu pro povinné zavedení klasifikace JUT prasat, formou zvýšení limitu pro povinné zavedení klasifikace JUT prasat, které umožňuje nařízení (ES) č. 1249/2008.
- Úprava limitu pro zavedení povinné zavedení klasifikace JUT prasat vychází z konzultace Českého svazu zpracovatelů masa, Svazu chovatelů prasat v Čechách a na Moravě. Problematika byla rovněž podpořena Antibyrokratickou komisí při MZe.
- Přínosem zvýšení limitu pro povinné zavedení klasifikace JUT prasat na 200 ks prasat týdně v ročním průměru, je především snižování byrokratické zátěže provozovatelů jatek, včetně snížení finančních nákladů na provádění klasifikace
- Z pohledu nákladů se navrhovaná změna dotkne cca 15 – 19 jateckých provozů, což je cca 145 700 ks prasat a z toho předpokládaná úspora ve výši 4 560 000 Kč/rok/19 provozů. Z hlediska dozoru nad prováděním klasifikace JUT prasat lze očekávat snížení cca o 120 kontrol za rok. Inspektoři ÚKZUZ (SVS) budou vykonávat jinou dozorovou a administrativní činnost. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty České republiky je nulový.

Uvedené cíle, popis problematiky, navržené varianty řešení, přínosy a náklady, rozsah konzultací apod. je dále detailně rozveden v dalších částech RIA.

1.2 Definice problému

1) Implementace předpisů Evropské unie (adaptace nařízení nebo transpozice směrnice), odstranění ustanovení duplicitních s přímo použitelnými předpisy Evropské unie, uvedení terminologie do souladu s předpisy Evropské unie

Obecné zásady, požadavky a povinnosti v oblasti informací o potravinách spotřebitelům a zejména označování potravin jsou stanoveny přímo použitelným předpisem - nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnice Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004. Tímto nařízením se mj. nahrazuje stávající směrnice 2000/13/ES o sbližování právních předpisů členských států týkajících se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy.

Ustanovení čl. 1 odst. 3 nařízení (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin, umožňuje členským státům stanovit pravidla k výjimce pro oblast působnosti nařízení č. 852/2004 pro případy, kdy výrobce přímo dodává malá množství vlastních produktů z prvovýroby konečnému spotřebiteli. Pro oblast potravin živočišného původu je tato oblast ošetřena již zákonem č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů.

Povinnosti provozovatelů potravinářských podniků týkající se požadavků pro obsah, podmínky a způsob použití vitaminů, minerálních látek a dalších látek s nutričním nebo fyziologickým účinkem v současné době vyplývají z předpisů Evropské unie.

Transpoziční zpřesnění požadavků směrnic se týká předpisů Evropské unie:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES pro doplňky stravy, která členským státům ukládá požadavek na udržování systémů pro realizaci účinného monitoringu doplňků stravy,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/91/EU o údajích nebo značkách určujících šarži, ke které potravina patří.

V případě dovozu potravin z jiných států, než jsou členské státy Evropské unie, je tato problematika ošetřena přímo použitelnými předpisy EU. Jedná se např. o nařízení Komise (ES) č. 669/2009, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004, pokud jde o zesílené úřední kontroly dovozu některých krmiv a potravin jiného než živočišného původu, nařízení Komise (ES) č. 1135/2009, kterým se stanoví zvláštní podmínky pro dovoz určitých výrobků pocházejících nebo odesílaných z Číny, nařízení Komise (ES) č. 1152/2009, kterým se stanoví zvláštní podmínky dovozu některých potravin z některých třetích zemí v důsledku rizika kontaminace aflatoxin, nařízení Komise (ES) č. 1151/2009, kterým se stanoví zvláštní podmínky pro dovoz slunečnicového oleje pocházejícího nebo zasílaného z Ukrajiny atd.

Provozovatelé potravinářských podniků podávají žádost o zápis do rejstříku zaručených tradičních specialit v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012

ze dne 14. prosince 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin. Z důvodu adaptace příslušných článků, které směřují k povinnostem členským státům, je nezbytné stanovit procesní gesci k přijímání žádosti, k přezkumu, zveřejnění, posuzování přípustnosti námitek, k předávání dokumentace žádosti Evropské komisi, k stanovení lhůty pro podání námitek ode dne zveřejnění žádosti apod.

Další adaptační ustanovení, které vymezují členským státům gesční odpovědnost, se týká požadavků vyplývajících z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin; nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům; nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1331/2008, kterým se stanoví jednotné povolení řízení pro potravinářské přídatné látky, potravinářské enzymy a látky určené k aromatizaci potravin; nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin; nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 ze dne 22. září 2003 o geneticky modifikovaných potravinách.

V předpisech Evropské unie jsou definovány a následně v těchto právních textech používány základní pojmy a definice potravinového práva. Jedná se o terminologii používanou v nařízení (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, nařízení (ES) č. 1924/2006 o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin, nařízení (ES) č. 1925/2006 o přidávání vitaminů a minerálních látek a některých dalších látek do potravin, nařízení (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin, nařízení (ES) č. 1333/2008 o potravinářských přídatných látkách, nařízení (ES) č. 1334/2008 o látkách určených k aromatizaci a dalších.

2) Odstranění informačních povinností v případě výživových a zdravotních tvrzení a duplicity informačních povinností v případě obohacených potravin, doplňků stravy, kojenecké výživy a potravin určených pro zvláštní výživu

Ustanovení čl. 26 nařízení (ES) č. 1924/2006 o výživových a zdravotních tvrzeních, umožňuje členským státům požadovat, aby výrobce nebo osoba, která tyto potraviny na jejich území uvádí na trh, oznámili příslušnému orgánu toto uvedení na trh tím, že mu předají vzor označení použitého u produktu. Adaptace tohoto ustanovení byla do zákona č. 110/1997 Sb., zapracována zákonem č. 120/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 110/1997 Sb. Dle ustanovení § 3d odst. 3 a 4 je provozovatel potravinářského podniku, který vyrábí nebo uvádí do oběhu potravinu, v jejímž označení na obale nebo v reklamě je uvedeno zdravotní tvrzení, je povinen zaslat Ministerstvu zdravotnictví a v kopii duplicitně Ministerstvu zemědělství český text tohoto zdravotního tvrzení. Dále pokud provozovatel potravinářského podniku vyrábí nebo uvádí do oběhu potravinu, v jejímž označení na obale nebo v reklamě je uvedeno výživové tvrzení, je povinen zaslat Ministerstvu zemědělství a v kopii duplicitně Ministerstvu zdravotnictví český text tohoto tvrzení.

Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách rovněž v ustanovení § 3d odst. 1 vyžaduje u provozovatele potravinářského podniku, který vyrábí nebo uvádí do oběhu potravinu, do níž byly přidány vitaminy, minerální látky nebo další látky s nutričním nebo fyziologickým účinkem (dále jen „obohacená potravina“), počáteční kojeneckou výživu nebo doplňky stravy,

před jejich prvním uvedením do oběhu, zaslání českého textu označení, který bude uveden na obale výrobku Ministerstvu zdravotnictví, a v kopii duplicitně Ministerstvu zemědělství. Dle ustanovení § 3c je identická povinnost vztažena na potraviny určené pro zvláštní výživu.

3) Stanovení míry radiační kontaminace potravin produkovaných a uváděných na trh v České republice

Pro dovolenou míru radiační kontaminace potravin produkovaných a uváděných na trh v České republice není stanoven legislativní rámec. Nařízení (ES) č. 733/2008 se vztahuje pouze na potraviny dovážené po černobylské havárii ze třetích zemí a nařízení (ES) č. 3954/1987 se týká pouze mimořádných radiačních situací, a není proto pro potraviny produkované a uváděné na trh v České republice použitelné.

Stávající platné znění § 3 odst. 2 písm. b) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, a související zákaz uvedený v ustanovení § 10 písm. e) zákona o potravinách, se týká pouze dovozu potravin ze třetích zemí do EU, tj. neřeší regulaci uvnitř zemí EU, ani případný export z jedné do druhé země EU.

Zhruba v posledních dvou letech byly opakovaně naměřeny u divokých prasat kumulované aktivity cesia výrazně nad limit uvedený ve zmíněné vyhlášce č. 307/2002 Sb. (600 Bq/kg). Indikované výše hodnot cesia jsou z pohledu zdravotní nezávadnosti (bezpečnosti) konzumované zvěřiny zcela zásadní.

4) Stanovení požadavků pro deklarování údajů u nebalených potravin

Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům umožňuje členským státům podle článku 44 přijetí vnitrostátních opatření pro způsob poskytování údajů a popřípadě i způsob jejich vyjadřování a uvádění při nabízení k prodeji nebalených potravin. Za velmi důležité jsou považovány informace o případných alergenech. Existují důkazy, že příčinou většiny projevů potravinové alergie jsou nebalené potraviny. Proto informace o přítomnosti alergenů musí být poskytnuta vždy, resp. podle čl. 44 nařízení (ES) č. 1169/2011 je poskytnutí těchto údajů povinné.

V současné době jsou požadavky na deklarování povinných údajů nebalených potravin vymezeny v ustanovení § 8 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích. Z hlediska rozsahu požadovaných údajů musí v současné době být tam, kde je potrava nabízena přímo k prodeji spotřebiteli, viditelně umístěn písemný údaj o názvu potraviny, údaji o množství, datum použitelnosti nebo datu minimální trvanlivosti, údajem o nepříznivém ovlivnění zdraví lidí, údajem o ošetření potraviny ionizujícím zářením, údajem o třídě jakosti a dalšími údaji stanoví-li tak prováděcí právní předpis.

5) Zavedení informační povinnosti provozovatelů potravinářských podniků

Ustanovení článku 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách výslovně předpokládá zaručení poctivého jednání v obchodu s krmivy a potravinami a ochranu zájmů spotřebitelů, včetně označování krmiv a potravin a jiných forem informování spotřebitelů. Členské státy mají povinnost zajistit úřední kontroly potravin na všech stupních výroby, zpracování a distribuce. Podle ustanovení čl. 17 nařízení (ES) č. 178/2002 členské státy zajišťují dodržování potravinového práva a sledují a ověřují, zda provozovatelé potravinářských a krmivářských podniků ve všech fázích výroby, zpracování a distribuce plní odpovídající požadavky potravinového práva.

V návaznosti na toto ustanovení článek 3 odst. 6 nařízení (ES) č. 882/2004 umožňuje členským státům stanovit nezbytně nutný rozsah informací, který musí provozovatel potravinářského podniku, kterému bylo zasláno zboží z jiného členského státu, poskytnout dozorovému orgánu k tomu, aby mohly být zorganizovány úřední kontroly k ověření souladu potravin a krmiv s právem Evropské unie.

Povinnost pro příjemce živočišných produktů poskytovat krajské veterinární správě příslušné informace vyplývá z ustanovení § 30 veterinárního zákona. Nařízení vlády č. 125/2011 Sb. detailněji rozpracovává požadavky na poskytování informací příjemců živočišných produktů k provedení ustanovení § 30 odst. 3 veterinárního zákona. Veterinární dozor má minimálně 24 hodin před příjezdem zásilky informace nezbytné k účinnému plánování kontrol. Veterinární dozor má přehled o subjektech, které pravidelně dopravují potraviny živočišného původu z jiných členských států na území České republiky, což výrazně zvyšuje efektivitu a usnadňuje došetřování případů výskytu zdravotně závadných potravin na trhu a jejich stahování. Kontroly lze cíleně zaměřit na konkrétní problémové výrobce (například opakované nálezy *Salmonella enteritidis* od jednoho výrobce drůbežího masa dováženého do České republiky různými dovozci nebo kontroly vajec z klecových chovů nesplňujících podmínky welfare v různých místech určení). Veterinární dozor má jako vedlejší efekt díky výše uvedeným požadavkům v současné době pravděpodobně nejpřesnější statistiky „dovozu“ potravin živočišného původu. Tato informační povinnost se vztahuje na všechny příjemce živočišných produktů, které jsou pod dozorem Státní veterinární správy (dále jen „SVS“).

Cílem navržené úpravy ustanovení § 3d zákona o potravinách je rozšířit tuto povinnost na další vybrané druhy potravin, které provozovatelé potravinářských podniků přijímají na území České republiky z jiného členského státu Evropské unie nebo z třetí země, tj. subjekty podléhající doзору Státní zemědělské a potravinářské inspekce (dále jen „SZPI“) a SVS. Z dosavadní analýzy rizika, pokud jde o opakované nálezy porušení požadavků potravinového práva u konkrétních druhů potravin, nebo v případě hlášení v systému rychlého varování (RASFF), je z důvodu zhodnocení rizikovosti zásilky z hlediska bezpečnosti potravin a následně efektivního výkonu dozoru, možnost stanovení informační povinnosti i u dalších konkrétních druhů potravin zcela legitimní.

6) Úprava kompetencí dozorových orgánů v gesci Ministerstva zemědělství a Ministerstva zdravotnictví (oblast kontroly zvěřiny)

Návrh novely zákona o potravinách svěřuje SVS dozor nad zacházením se zvěřinou v celém potravinovém řetězci, a to včetně uvádění na trh zvěřiny při poskytování stravovacích služeb v otevřeném (např. restaurace, ubytovací služby) i uzavřeném typu stravování (např. školní stravování, zdravotní a sociální služby). V těchto případech by SVS nahradila dosavadní orgány dozoru, jimiž jsou orgány ochrany veřejného zdraví.

Potraviny živočišného původu jsou potenciálně rizikové pro zdraví lidí i zvířat, což platí ještě ve větší míře pro maso ulovené volně žijící zvěře, které je specifickým produktem živočišného původu a doзору nad jeho uváděním na trh je třeba věnovat zvýšenou pozornost. Důvodem pro specifické zacházení s masem volně žijící zvěře je především skutečnost, že volně žijící zvěř migruje a na rozdíl od hospodářských zvířat přijímá potravu ze zdrojů, které nemohou být kontrolovány; zvěř také přichází do styku s mnoha faktory, které mohou negativně ovlivnit její zdravotní stav a tím i požitelnost zvěřiny. Jedná se především o parazity (např. *Trichinella spp.*), ale i některé nebezpečné nákazy přenosné ze zvířat na člověka. Veterinární inspektoři (vysokoškolsky vzdělaní specialisté na hygienu potravin) jsou po všech stránkách nejkompetentnějšími odborníky na výše uvedenou problematiku. Pro

kontrolu zvěřiny má zásadní význam zejména vzdělání v oblasti patologické anatomie, nálezů zvířat a parazitologie.

Nutnost zvýšit kvalitu dozoru nad zacházením se zvěřinou plyne také ze změn provedených poslední novelou veterinárního zákona, která **nově umožnila uživatelům honiteb dodávat těla ulovené volně žijící zvěře prohlédnuté pouze proškolenou osobou také do maloobchodních zařízení, ve kterých bude docházet ke stahování a bourání zvěřiny.** Může se přitom jednat i o stravovací zařízení, které použije dodaná těla ulovené volně žijící zvěře k přípravě pokrmů podávaných přímo konečnému spotřebiteli.

Z dat, která má SVS k dispozici, vyplývá, že **k úřední veterinární prohlídce bylo v letech 2009 až 2011 dodáno pouze cca 30 % ulovené zvěře.** Přičemž **od roku 2009 je patrný i značný pokles počtu prohlédnutých kusů ulovené velké, volně žijící zvěře** (viz tabulka).

	2009	2010	2011
Celkem uloveno zvěře	309 416 ks	307 105 ks	285 249 ks
Z toho prohlédnuto zvěře	107 655 ks	62 631 ks	63 611 ks

SVS provádí v současné době kontroly zvěřiny ve specializovaných zvěřinových závodech (veterinární prohlídka ulovených kusů a posouzení jejich požitelnosti). Dále SVS provádí kontroly zvěřiny při jejím prodeji konečnému spotřebiteli tj. v maloobchodě. Za rok 2012 byl prodej zvěřiny zjištěn a zkontrolován v 962 prodejnách (z celkového dozorovaného počtu prodejen 5 242). Celkem bylo provedeno 1 720 kontrol.

V souladu s legislativou je zvěřina pocházející z veterinárně nevyšetřených kusů určena výhradně pro osobní spotřebu lovce, přímý prodej konečnému spotřebiteli, nebo dodávání do maloobchodních zařízení. Tímto způsobem je možné uvést do oběhu maximálně 30 % ulovené zvěře z honitby. Poznatky z praxe ukazují, že nemalá část ulovené zvěře je uváděna do oběhu nelegální cestou. Jak ukázaly společné kontroly SVS a orgánů ochrany veřejného zdraví v letech 2009 až 2012, **je v restauracích používáno maso z ulovené volně žijící zvěře, která nebyla prohlédnuta ani úředním veterinárním lékařem, ani proškolenou osobou.** Tuto nelegální činnost, představující značné riziko pro zdraví spotřebitelů, není SVS v současné době schopna účinně řešit. **Rozšíření dozoru SVS na zařízení veřejného stravování by pomohlo tuto situaci významně zlepšit.**

7) Úprava kompetencí dozorových orgánů v gesci Ministerstva zemědělství (SVS x SZPI)

V současné době provádí SZPI kontrolu potravin v tržní síti v maloobchodě (úseky chlazeného zabaleného masa, nebalených krájených tepelně opracovaných salámů či sýrů, prodeje balených vajec, mléka, mléčných výrobků, atd.), v tržnicích a tržištích (ostatní potraviny kromě potravin živočišného původu), ve stáncích, které nejsou schválené jako tržnice nebo tržiště dle veterinárního zákona (ostatní potraviny včetně potravin živočišného původu) a distribučních (logistických) centrech (centrální sklady – ostatní potraviny kromě potravin živočišného původu).

Stávající znění § 16 zákona o potravinách svěřuje téměř celý dozor v tržní síti nad uváděním potravin na trh SZPI, bez ohledu na to, zda se jedná o potraviny rostlinného či živočišného původu.

Dozor SVS nad potravinami živočišného původu v tržní síti zahrnuje prodej surovin a potravin živočišného původu ve schválených tržnicích a tržištích; prodej potravin živočišného původu v prodejnách a prodejních úsecích, kde dochází k úpravě masa, mléka, ryb, drůbeže,

vajec nebo k prodeji zvěřiny (nikoliv však v prodejnách a prodejních úsecích, kde nedochází k úpravě masa, mléka, ryb, drůbeže, vajec nebo k prodeji zvěřiny); příchod surovin a potravin živočišného původu z členských států EU v prodejnách v kompetenci SVS – tzv. místa určení; přímý prodej mléka, mléčných výrobků a faremního prodej ze dvora (potraviny živočišného původu).

Výše uvedené rozdělení kompetencí způsobuje při předávání výstupů úřední kontroly snížení dosledovatelnosti nevyhovujících potravin v potravinovém řetězci. V případě stávajícího rozdělení kompetencí v oblasti dozoru nad trhem s potravinami může být omezena rychlost a plošnější reakce dozorového orgánu v případě výskytu nebezpečných potravin, včetně účinné a jednotné regulace činnosti provozovatelů potravinářských podniků, a to ve všech fázích výroby, zpracování až po uvádění na trh (výroba, obchod). Jako příklad lze uvést výkon dozoru u potravinářského produktu „med“, který je v tržní síti předmětem úřední kontroly SZPI a ve výrobě je předmětem úřední kontroly SVS. Velké množství kontrolních zjištění ze strany SZPI je v současné době předáváno SVS, jelikož SZPI nemá kompetenci pro výkon dozoru potravin živočišného původu ve výrobě a SVS naopak v tržní síti. Z této skutečnosti nevyplývá, že by dozorový orgán SVS nebo SZPI byl nedostatečně kompetentní k výkonu dozoru, nicméně tím je omezena rychlost a plošnější reakce v případě identifikace porušení požadavků potravinového práva. Další příklady vyplývající ze současného stavu se týkají širokého spektra potravin. Konkrétně se jedná o řadu kontrolních zjištění v tržní síti SZPI u vajec, masných výrobků, rybích konzerv, lahůdkářských výrobků, počáteční a kojenecké výživy apod., která jsou předávána k došetření SVS ve výrobě.

Stávajícím zněním zákona o potravinách není jasně vymezena působnost dozoru jednotlivých dozorových orgánů (SZPI a SVS), zejména při prodeji potravin živočišného původu v prodejnách a prodejních úsecích. To vyplývá mj. ze skutečnosti, že není legislativně vymezen pojem „prodejní úsek“, „úprava. Z pohledu stávající kompetence je rovněž problematický proces „manipulace“ s potravinou živočišného původu v prodejnách. V neposlední řadě zákon o potravinách nedefinuje pojem tržiště a tržnice. V současné době je tato oblast vyjasnění vztahů výkonu dozoru blíže upravena v mezích zákona pomocí veřejnoprávních dohod mezi SVS a SZPI. Příkladem je Dohoda o vzájemné součinnosti a spolupráci mezi MZe, SZPI a SVS ze dne 27.7.2009 jejíž účelem je koordinace výkonu dozoru prováděného orgány dozoru podle § 16 zákona o potravinách, ve snaze předcházet překrývání činnosti dozorových orgánů při kontrole potravin a určení dozorového orgánu pro typy a druhy potravinářských podniků, případně jejich částí, u kterých by mohlo docházet k nejasnostem ve věcné příslušnosti. Další dílčí Dohody jsou uzavřeny na úrovni krajských inspektorátů SVS a SZPI. I přes uvedené „dohody“ bylo na základě konzultací s dozorovými orgány (SVS a SZPI) vyhodnoceno z důvodu zvýšení právní jistoty a vyjasnění uvedených vztahů nahradit tyto dokumenty legislativním řešením v zákoně o potravinách.

V návaznosti na úpravu kompetencí při výkonu dozoru nad trhem s potravinami mezi orgány dozoru Ministerstva zemědělství a Ministerstva zdravotnictví se navrhuje zpřesnění a jasné rozlišení oblasti výkonu dozoru v gesci Ministerstva zemědělství pro oblast potravin živočišného původu a pro oblast potravin rostlinného původu.

Dozor ze strany SVS je v současné době prováděn v prvovýrobě, při výrobě potravin živočišného původu, při příchodu živočišných potravin z jiných států Evropské unie, při dovozu živočišných potravin ze třetích zemí a v prodejních úsecích, kde dochází k úpravě masa, mléka, ryb, drůbeže, vajec nebo zvěřiny. Navržená úprava zajišťuje kontinuální pokračování dozoru v oblasti potravin živočišného původu až na úroveň prodeje konečnému spotřebiteli v tržní síti.

SVS je v současné době jednotným kontrolním orgánem s centralizovanou organizační strukturou, jenž je schopen zajistit jednotnou aplikaci a vymáhání právních předpisů upravujících požadavky na všechny fáze zacházení s potravinami živočišného původu a disponuje odborníky specializovanými na kontrolu potravin živočišného původu. V rámci zefektivnění činnosti SVS jako správního úřadu podřízeného Ministerstvu zemědělství v souladu s Programovým prohlášením vlády ČR ze dne 4. 8. 2010 a Příkazem ministra zemědělství č. 32/2010:

- připravila novelu veterinárního zákona provedenou zákonem č. 308/2011 Sb., která nabyla účinnosti dne 1. ledna 2012 a kterou došlo ke změně organizační struktury orgánů veterinární správy, konkrétně ke sloučení SVS a krajských veterinárních správ v jeden správní úřad,
- pro rok 2014 připravuje snížení počtu Státních veterinárních ústavů z dosavadních pěti na tři,
- připravila také zákonnou úpravu sloučení SVS s Českou plemenářskou inspekcí v roce 2014.

SVS je orgánem primárně určeným k dozoru nad zdravím zvířat, a z toho plynoucích rizik pro spotřebitele potravin živočišného původu. Je povinností SVS vyplývající z právních předpisů EU disponovat odborníky na výše uvedenou problematiku, neboť pouze úřední veterinární lékaři smějí provádět dozor nad porážením zvířat a prohlídkou těl ulovené volně žijící zvěře a následnou výrobou potravin živočišného původu. Návrh úpravy zákona o potravinách realizuje rozšíření těchto kompetencí na celý trh s potravinami, zejména pokud jde o oblast uvádění potravin živočišného původu na trh.

SVS mimo jiné vykonává dozor nad zacházením s vedlejšími živočišnými produkty, které vznikají ve všech fázích výroby a distribuce potravin živočišného původu, včetně tržní sítě a stravovacích zařízení.

Vzhledem k tomu, že dozor ze strany SVS je již v současné době prováděn v prvovýrobě, při výrobě potravin živočišného původu, při příchodu potravin živočišného původu z jiných států Evropské unie a při dovozu živočišných potravin ze třetích zemí a zahrnuje také kontrolu nad nakládáním s vedlejšími produkty živočišného původu, zajišťuje úprava kompetence provádění dozoru také nad veškerými potravinami živočišného původu v prodejnách a zvěřině v zařízeních veřejného stravování **kontinuální pokračování dozoru od chovu hospodářských zvířat až na úroveň prodeje potravin konečnému spotřebiteli v tržní síti a v případě zvěřiny i ve stravovacích zařízeních.** Za tímto účelem má SVS již nyní vytvořenou síť pracovišť, která jsou strategicky rozmístěna tak, aby bylo umožněno efektivní a zároveň ekonomicky úsporné provádění veterinárního dozoru ve všech subjektech, kde je to nezbytné. Pro zajištění maximální účinnosti dozoru jsou veterinární inspektori vybaveni mobilní výpočetní technikou a pro účely státního veterinárního dozoru byl vytvořen sofistikovaný software „Informační systém SVS“, který umožňuje rychlé a pohotové zpracování všech dat sesbíraných při dozoru. Data o provedených kontrolách jsou on-line dostupná všem inspektorům a ústředí SVS ve formě datového skladu, který je agreguje do požadovaných sestav. S rozvojem a dostupností nových technologií neustále pokračuje i vývoj softwaru SVS tak, aby byla zajištěna maximální mobilita a nejvyšší možná efektivita všech veterinární inspektorů.

Efektivita provádění dozoru ze strany SVS je podpořena i faktem, že SVS má pro svoji činnost spočívající ve výkonu státní správy v oblasti veterinární péče na území ČR zaveden v souladu s mezinárodní normou ČSN EN ISO 9001 (dále „ISO 9001“) certifikovaný systém managementu kvality napříč celou organizační strukturou SVS. Funkčnost, udržování a uplatňování zavedeného systému managementu kvality SVS dle normy ISO 9001 je pravidelně posuzováno externími audity ze strany certifikační autority. Jednak při

recertifikačních auditech SVS, které jsou realizovány v tříletých cyklech vždy před ukončením platnosti uděleného certifikátu ISO 9001 a účelem je prolongace certifikátu. Jednak při dozorových auditech SVS organizovaných každoročně v rámci tříletého cyklu. Předpokladem pro obhájení certifikátu ISO 9001 je trvalé monitorování zavedeného systému managementu kvality SVS pomocí vlastních interních auditů každoročně prováděných v celém průřezu činností SVS, jejichž smyslem je ustavičné sledování shody s požadavky normy ISO 9001 ve všech vykonávaných činnostech s trendem neustálého zlepšování. Ze závěrů externích auditů vyplývá i pozitivní hodnocení přístupu a angažovanosti vedení v budování a údržbě systému managementu kvality v SVS deklarovaného jako důvěryhodný manažerský systém řízení kvality.

SVS je schopna účinně regulovat činnost provozovatelů potravinářských podniků ve všech fázích od výroby až po uvedení na trh, a to za maximálního zajištění ochrany spotřebitele s důrazem na hospodárnost takto prováděného dozoru.

8) Klasifikace jatečně upravených těl

Klasifikace jatečně upravených těl (dále jen „JUT“) slouží pro objektivní hodnocení kvality JUT metodami schválenými Evropskou komisí na základě měření pomocných rozměrů na jatečném těle. Pomocí regresní rovnice, do které se jako proměnná dosadí naměřené pomocné rozměry, lze se statisticky dostatečnou přesností odhadnout podíl libového masa v JUT. Na základě výsledků klasifikace JUT je možno objektivně posoudit kvalitu dodávaných zvířat na jatky a tyto výsledky se používají pro tvorbu ceny za dodávaná prasata. Klasifikace JUT má za cíl zvýšit průhlednost trhu a zajistit chovatelům prasat spravedlivou úplatu za zvířata dodaná na jatky, případně při následném obchodování s JUT.

Zákon o potravinách v současné době ukládá za povinnost zajistit klasifikaci JUT jatečných prasat všem jatečným podnikům, které porázejí více než 100 ks jatečných prasat týdně v ročním průměru. Hranice 100 ks jatečných prasat týdně je stanovena na národní úrovni. Nařízení Komise (ES) č. 1249/2008 udává v odstavci 1 článku 20 povinnost zajistit klasifikaci všech JUT prasat ve všech schválených jatečných provozech.

Z důvodů snižování byrokratické zátěže je nutné otázku limitu pro povinné zavedení klasifikace JUT prasat přehodnotit.

9) Z důvodu nastavení vyšší účinnosti a odrazující prvku výše maximální hranice sankce, včetně reakce na zjištění řady nedostatků u provozovatelů potravinářských podniků u potravin, které nesplňují základní parametry stanovené v právních předpisech, je navrženo navýšení minimální sazby sankce v případě uvádění na trh výrobků, které nesplňují kvalitativní požadavky, požadavky na označování, tj. ze 3 mil. Kč na 10 mil. Kč.

1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, je prvním zákonem upravujícím oblast výroby a označování, distribuce včetně přepravy a prodeje potravin a tabákových výrobků v celém komplexu úzce souvisejících činností a vztahů v období po vzniku samostatné České republiky. Při jeho tvorbě bylo přihlédnuto k historickému vývoji legislativy v této oblasti, zejména pak k Potravinovému kodexu Československému z roku 1934. Dále jeho podobu ovlivnily předpisy Evropské unie.

Potravinové právo Evropské unie prochází neustálým vývojem; jde o otevřený proces, který probíhá po více liniích, což ztěžuje průběh a způsob přípravy vnitrostátní právní úpravy a stanovení jejího relevantního obsahu. Uvedený proces totiž jednak pokračuje dosavadním způsobem, tj. přejímáním směrnic, které musí být ve stanovených lhůtách transponovány do

národního právního řádu a jednak je stále častěji charakterizován částečným ústupem od směrnic a přechodem na ucelenější, přímo použitelná nařízení Evropského parlamentu a Rady, která také obsahují řadu ustanovení, jenž musí členské státy adaptovat do svých národních právních řádů. Nejnovějším přímo použitelným předpisem Evropské unie v oblasti označování potravin je nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011, které celkově upravuje oblast poskytování informací o potravinách spotřebitelům.

1.4 Identifikace dotčených subjektů

Dotčenými subjekty jsou:

- provozovatelé potravinářských podniků, včetně provozovatelů jatek,
- Ministerstvo zemědělství,
- Ministerstvo zdravotnictví a orgány ochrany veřejného zdraví (KHS),
- Státní zemědělská a potravinářská inspekce,
- Státní veterinární správa,
- Státní zdravotní ústav,
- Celní úřady.

1.5 Popis cílového stavu

Jedná se převážně o „adaptační novelu“ reagující na platnost přímo použitelných předpisů Evropské unie, které v oblasti potravinového práva z velké části nahradily dřívější směrnice. Cílovým stavem je harmonizace zákona s předpisy Evropské unie, kde jde především o vyjmutí duplicitních ustanovení a převzetí terminologie používané předpisy Evropské unie. Jedná se zejména o úpravu terminologie podle nařízení (ES) č. 178/2002, adaptaci ustanovení o označování potravin nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům. S ohledem na datum nabytí účinnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 dne 13. prosince 2014 je nezbytné provedení adaptace příslušných ustanovení do českého právního řádu. Jedná se zejména o vypuštění řady duplicitních ustanovení pro označování balených potravin, dále přijetí vnitrostátních opatření pro způsob poskytování údajů při nabízení k prodeji nebalených potravin, stanovení jednoho úředního jazyka pro uvádění údajů na obale potravin v České republice a stanovení malého množství potravin, které bude osvobozeno od požadavku na povinné výživové údaje. Řada adaptačních ustanovení rovněž vyplývá z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin. Z důvodu adaptace příslušných článků, které směřují k povinnostem členským státům, je nezbytné stanovit gesci k řadě procesních úkonů.

1.6 Zhodnocení rizika

V případě zachování současného stavu nedojde k řešení identifikovaných problémů. Pokud by Česká republika nepřijala opatření související s adaptací právního řádu na zmíněná nařízení, hrozí:

- současná platnost vnitrostátního předpisu a předpisů Evropské unie upravujících stejné oblasti potravinového práva odlišnými požadavky. Přesto, že v oblasti aplikace právních předpisů platí aplikační přednost předpisů EU, tj. přímo použitelné nařízení, může při stanovení různých (odlišných) požadavků dojít ke zmatení provozovatelů potravinářských podniků a spotřebitelů a ke ztížení výkonu dozoru nad trhem s potravinami. V konečném důsledku hrozí i narušení jednotného trhu,

- nesoulad používané terminologie zákona o potravinách a předpisů Evropské unie v oblasti potravinového práva, což může vést k odlišné interpretaci ustanovení zákona, případně evropských předpisů. Jedná se zejména o problematiku pojmů uvedených v nařízeních Evropské unie, se kterými pracuje zároveň národní legislativa,

- absence pravidel pro poskytování informací při uvádění na trh nebalených potravin v souladu s nařízením (EU) č. 1169/2011. V případě, že nebudou stanoveny povinné údaje a způsob jejich uvádění při prodeji nebalených potravin, uvedení informací o potravině by záleželo pouze na provozovateli potravinářského podniku, kterých může být v potravinovém řetězci několik. Lze se domnívat, že takovýmto přístupem by byl spotřebitelům velmi ztěžán přístup k informacím o potravině, čímž by nebylo spotřebiteli umožněno provést na rozdíl od balených potravin informovaný výběr a mohlo by dojít i k jeho klamání,

- přetrvání některých nejasností ve vymezení kompetencí dozorových orgánů SVS a SZPI při výkonu kontrolní činnosti, zejména dozor při prodeji potravin živočišného původu v prodejních úsecích, kde dochází k úpravě potravin,

- roztržitost a kompetenční rozdělení mezi dvě ministerstva, nízká efektivita, omezená plošná reakce v případě výkonu dozoru v oblasti úřední kontroly zvěřiny,

- absence vymezené gescí v České republice řady procesních úkonů vyplývajících z přímo použitelných předpisů, např. z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 178/2002; nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011; nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1331/2008; nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006; nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003; nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012.

2. Návrh variant řešení

1) Implementace předpisů Evropské unie, které mají formu nařízení nebo směrnice, odstranění ustanovení duplicitních s přímo použitelnými předpisy Evropské unie, uvedení terminologie do souladu s předpisy Evropské unie

Varianta řešení uvedené problematiky spočívá v provedení transpozice a adaptace příslušných ustanovení předpisů potravinového práva EU do národního právního řádu, tj. zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, v platném znění.

S ohledem na datum nabytí účinnosti nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům dne 13. prosince 2014 je nezbytné provedení adaptace příslušných ustanovení českého právního řádu. Jedná se zejména o vypuštění řady duplicitních ustanovení pro označování balených potravin, definování základních pojmů, dále přijetí vnitrostátních opatření pro způsob poskytování údajů při nabízení k prodeji nebalených potravin, stanovení jednoho úředního jazyka pro uvádění údajů na obale potravin v České republice a stanovení malého množství potravin, které bude osvobozeno od požadavku povinného označování výživových údajů.

V kontextu ustanovení přílohy V nařízení (EU) č. 1169/2011, podle které se stanovují potraviny, které jsou osvobozeny od požadavků na povinné výživové údaje, je nutné pro aplikaci bodu 19 stanovit „malé množství potravin dodávaných výrobcem přímo konečnému spotřebiteli“. Tato problematika bude řešena prováděcí vyhláškou, jejíž zmocnění je nezbytné v ustanovení § 18 zákona o potravinách doplnit.

Vzhledem k tomu, že nařízení (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin, umožňuje členským státům stanovit pravidla k výjimce pro oblast působnosti nařízení č. 852/2004 pro případy, kdy výrobce přímo dodává malá množství vlastních produktů z prvovýroby konečnému spotřebiteli, bude tato problematika pro potraviny rostlinného původu řešena prováděcí vyhláškou, jejíž zmocnění je nezbytné v ustanovení § 18 zákona o potravinách doplnit.

Z důvodu stanovení požadavku na udržování systémů pro realizaci účinného monitoringu doplňků stravy dle směrnice 2002/46/ES je nutné tuto informační povinnost plně transponovat a legislativně ukotvit v zákoně o potravinách.

S ohledem na přímo použitelné předpisy Evropské unie týkající se stanovení zvláštních podmínek pro dovoz potravin ze třetích zemí nezbytné zpřesnit požadavek na předkládání jak příslušných dokladů a osvědčení, tak zejména jiných vstupních dokladů vydaných příslušným orgánem třetí země. Prakticky se doplňuje možnost předložit kromě osvědčení a příslušných dokladů i jiný vstupní doklad potvrzující, že dovážená potravina odpovídá požadavkům přímo použitelného předpisu. Rovněž se doplňuje možnost předat tyto doklady kromě celního úřadu příslušnému dozorovému orgánu. Jde o důsledek změn, které vyplývají z přímo použitelných předpisů Evropské unie stanovujících požadavky na dovoz potravin.

Z důvodů vymezení gesce k řadě procesních kroků, které vyplývají z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012, se Ministerstvu zemědělství stanoví gesce k přijímání žádosti o zápis do rejstříku zaručených tradičních specialit, dále k přezkumu žádosti, zveřejnění žádosti, posouzení přípustnosti námitek a k předávání dokumentace žádosti Evropské komisi.

Pro sladění a sjednocení používané terminologie v oblasti potravinového práva je nezbytné vypustit některé duplicitní definice ze zákona vypustit. Jedná například o pojmy „uvádění na trh“, „potravina“, „datum použitelnosti“ nebo „datum minimální trvanlivosti“, používané v nařízení (ES) č. 178/2002, nařízení (EU) č. 1169/2011, nařízení (ES) č. 1924/2006, nařízení (ES) č. 1925/2006, nařízení (ES) č. 1333/2008, nařízení (ES) č. 1334/2008 a dalších. Tato terminologie je následně používána v textu zákona o potravinách.

Navrženými úpravami dojde k přesnějšímu provázání zákona o potravinách na přímo použitelné předpisy Evropské unie a ustanovení povinností kladených těmito předpisy na členské státy, resp. provozovatele potravinářských podniků.

2) Odstranění informačních povinností v případě výživových a zdravotních tvrzení a duplicity informačních povinností v případě obohacených potravin, doplňků stravy, kojenecké výživy a potravin určených pro zvláštní výživu

První varianta řešení spočívá v zachování stávajícího stavu. Jde o informační povinnost pro všechny provozovatele potravinářských podniků, kteří uvádí poprvé na trh potraviny nesoucí výživové nebo zdravotní tvrzení. Informační povinnost se duplicitně vztahuje jak k resortu zemědělství, tak k resortu zdravotnictví. V případě obohacených potravin, doplňků stravy a kojenecké výživy se informační povinnost vztahuje jak k resortu zdravotnictví, tak duplicitně k resortu zemědělství.

Druhá varianta řešení uvedené problematiky spočívá v celkovém vypuštění informačních povinností provozovatelů potravinářských podniků vůči Ministerstvu zemědělství i Ministerstvu zdravotnictví v případě výživových a zdravotních tvrzení. Vyhodnocení aplikace čl. 26 nařízení (ES) č. 1924/2006, který se týká informační povinnosti v případě potravin, na kterých je uvedeno výživové tvrzení a zdravotní tvrzení, je následující. Z důvodu nízkého praktického přínosu zmíněných informací (výživová a zdravotní tvrzení) pro státní správu a

zejména s důrazem na snižování administrativní zátěže provozovatelů potravinářských podniků, se tato oznamovací povinnost z ustanovení § 3d odst. 3 a 4 vypouští.

Informační povinnost v případě obohacených potravin, doplňků stravy a kojenecké výživy s potravin určených pro zvláštní výživu bude zachována, ale pouze k jedné instituci tj. k Ministerstvu zdravotnictví. Tím dojde k vypuštění duplicitního požadavku pro provozovatele potravinářských podniků na Ministerstvo zemědělství. Zachování informační povinnosti vůči Ministerstvu zdravotnictví se týká výše zmíněných druhů potravin. Na tyto konkrétní druhy potraviny jsou právními předpisy EU a vnitrostátními předpisy kladeny zvláštní požadavky a jsou určeny pro specifické kategorie obyvatel spotřebitelů.

3) Stanovení míry radiační kontaminace potravin produkovaných a uváděných na trh v České republice

Varianta řešení spočívá v legislativním vymezení zajišťujícím dodržování požadavků na nejvyšší úrovni radioaktivní kontaminace potravin vyrobených v České republice, resp. zajištění zásadního zvýšení bezpečnosti a zdravotní nezávadnosti potravin pro konečného spotřebitele, protože stávající úprava toto legislativně nereguluje.

Stávající úprava zákona o potravinách odkazuje pouze na přímo použitelné předpisy Evropské unie. Tyto předpisy se ovšem vztahují pouze na potraviny ze třetích zemí. Ustanovení § 3 odst. 2 písm. b) je nutné upravit tak, aby bylo možné aplikovat nejvyšší přípustné úrovni radioaktivní kontaminace, které budou stanoveny v souladu s atomovým zákonem na potraviny vyrobené v České republice. Touto úpravou tak bude stanovena povinnost, aplikovat nejvyšší přípustné úrovni radioaktivní kontaminace na potraviny vyrobené v České republice.

4) Stanovení požadavků pro deklarování údajů u nebalených potravin

První varianta řešení je neimplementování, resp. nestanovení národních požadavků v oblasti deklarování údajů u nebalených potravin. Dle článku 44 nařízení (EU) č. 1169/2011 je povinné deklarování údajů pouze v případě alergenních látek. Ostatní uvedení údajů u nebalených potravin by záleželo pouze na provozovateli potravinářského podniku. Z praktického pohledu by v případě nebalených potravin nemusela být spotřebiteli sdělena žádná informace, anebo informace absolutně roztříštěné a nesourodé, z pohledu komunikace vůči spotřebiteli. Samozřejmě s výjimkou požadavků na deklarování alergenních látek. Jestliže má být zajištěno a zaručeno právo spotřebitele na informace o potravinách tak, aby se spotřebitel mohl informovaně rozhodnout a vybrat potraviny, které konzumuje, je navržená varianta v rozporu s obecnými cíli potravinového práva v oblasti informací o potravinách spotřebitelům.

Druhá varianta řešení předpokládá naplnění cíle potravinového práva v oblasti poskytnutí informací o potravinách spotřebiteli formou přijmutí vnitrostátních opatření vyžadující uvedení některých nebo všech údajů podle článku 9 a 10 nařízení (EU) č. 1169/2011. Cílem tohoto vnitrostátního opatření je umožnění spotřebiteli informovaně vybírat potraviny, které konzumuje, a zabránění jakýmkoli praktikám, které jej mohou uvést v omyl. Vzhledem k tomu, že požadavky na deklarování údajů u nebalených potravin jsou v zákoně o potravinách vymezeny již v současné době, jde návrh řešení v rozsahu současných požadavků. Nově navržená úprava deklarování údajů u nebalených potravin z pohledu rozsahu jednoznačně nezavádí nové požadavky, naopak dochází k částečné redukci těchto

údajů a současně rozlišuje různé etapy uvádění nebalených potravin na trh, včetně stanovení míry flexibility v případě deklarování data použitelnosti nebo data minimální trvanlivosti. Cílem úpravy ustanovení o deklarování údajů u nebalených potravin je vymezení způsobu jejich vyjadřování a uvádění dle zavedené praxe, tj. některé údaje musí být v bezprostřední blízkosti nabízené potraviny, naopak některé údaje mohou být pouze v blízkosti prostoru, kde probíhá prodej nebalených potravin, některé údaje mohou být uvedeny přímo na obale potraviny po zabalení za přítomnosti spotřebitele a některé údaje mohou být předávány spotřebiteli pouze na vyžádání.

5) Zavedení informační povinnosti provozovatelů potravinářských podniků

První varianta řešení předpokládá zachování stávajícího stavu. Povinnost pro příjemce živočišných produktů poskytovat krajské veterinární správě příslušné informace bude vyplývat pouze z veterinárního zákona. V současné době má veterinární dozor přehled o subjektech, které pravidelně dopravují potraviny živočišného původu z jiných členských států na území České republiky, což výrazně zvyšuje efektivitu a usnadňuje došetřování případů výskytu zdravotně závadných potravin na trhu a jejich stahování.

Druhá varianta řešení předpokládá stanovení informační povinnosti na vybrané druhy potravin, které budou stanoveny na základě analýzy rizika v souladu s nařízením (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva. Tímto dojde k naplnění cíle monitorování příslušných informací a naplnění požadavků nařízení (ES) č. 882/2004, které v článku 1 písm. b) výslovně předpokládá zaručení poctivého jednání v obchodu s krmivy a všech potravin (nejen potravin živočišného původu). Dále bude zajištěna ochrana zájmů spotřebitelů, včetně označování potravin a jiných forem informování spotřebitelů. Informace poskytnuté v rozsahu příslušného prováděcího předpisu jsou určeny pouze pro dozorové orgány (SVS a SZPI), zejména pokud jde o monitoring a sledování těchto údajů souvisejících s původem, množstvím a druhem zboží.

Formou prováděcího právního předpisu se stanoví příslušný druh potraviny, termín, rozsah a způsob informování příslušných dozorových orgánů. Rozsah těchto údajů má každý provozovatel potravinářského podniku již v současné době k dispozici v rámci účetních dokladů a dokladů týkajících se zpětné sledovatelnosti. Stanovení druhu potraviny bude vyplývat z hodnocení rizika v souladu s potravinovým právem (čl. 3 nařízení (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva). Informační povinnost pro stanovené druhy potravin by byla např. efektivním nástrojem pro výkon úřední kontroly v případě tzv. „metanolové aféry“, kdy předmětem této informační povinnosti by byly lihoviny s obsahem etanolu nad 20% objemových.

Využití ustanovení týkající se informační povinnosti musí být výstupem hodnocení rizika, které bude souviset s určitou „mimořádnou situací“ v této věci. Může se jednat např. o dovoz konkrétních potravin s obsahem technické soli z jiného členského státu, nebo může jít o reakci na dlouhodobé a časté výstupy z hlášení RASFF (systém rychlé výměny informací) ke konkrétnímu druhu potravin, a v neposlední řadě může jít o obdobnou situaci jako v případě již zmíněné metanolové kauzy atd.

6) Úprava kompetencí dozorových orgánů v gesci Ministerstva zemědělství a Ministerstva zdravotnictví (oblast kontroly zvěřiny)

První varianta řešení předpokládá zachování stávajícího stavu. Oblast úřední kontroly zvěřiny bude jednak roztržena a kompetenčně rozdělena mezi dvě ministerstva, Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo zdravotnictví, a dále bude prováděna inspektory krajských

hygienických stanic, kteří nemají příslušné vzdělání v oblasti patologické anatomie, nákazy zvířat a parazitologie. Inspektoři krajských hygienických stanic jsou v současné době formou proškolení ze strany SVS v této oblasti vzdělávání, případně mohou probíhat další formy spolupráce a součinnosti při výkonu dozoru v oblasti úřední kontroly zvěřiny. Tyto aktivity však mohou v konečném důsledku snižovat efektivitu dozoru, obtížnější komunikaci v rámci dozorové činnosti, dále stávající stav může omezit rychlost a plošnější reakci dozorového orgánu v případě výskytu negativních zjištění u zvěřiny. Rovněž se snižuje prvek koordinace a jednotnosti výkonu dozoru v rámci úřední kontroly zvěřiny. Z důvodu předávání výstupů úřední kontroly může docházet ke snížení dosledovatelnosti nevyhovujících potravin (zvěřiny) v potravinovém řetězci.

Druhá varianta řešení předpokládá svěřeni kompetencí SVS nad zacházením se zvěřinou v celém potravinovém řetězci, a to včetně uvádění na trh zvěřiny při poskytování stravovacích služeb v otevřeném (např. restaurace, ubytovací služby) i uzavřeném typu stravování (např. školní stravování, zdravotní a sociální služby). V těchto případech by SVS nahradila dosavadní orgány dozoru, jimiž jsou orgány ochrany veřejného zdraví.

Podle evropské legislativy i dlouhodobých zvyklostí v ČR je ověřenou potřebou věnovat potravinám živočišného původu větší pozornost a pečlivost a zachovávat vyšší standardy při výrobě, a z tohoto důvodu při dozoru využívat vysokoškolsky vzdělaných specialistů na hygienu potravin. Přenos kompetence dozoru nad zacházením se zvěřinou ve stravovacích zařízeních na SVS je logickým uzavřením kontrolního řetězce, a to zejména z následujících důvodů:

- SVS již v současné době provádí dozor nad zpracováním masa ulovené volně žijící zvěře ve schválených zařízeních zpracovávajících zvěřinu.
- SVS dozoruje také uvádění na trh zvěřiny v tržní síti.
- SVS v souladu s veterinárním zákonem kontroluje i přímý prodej těl ulovené volně žijící zvěře, je-li uváděna do oběhu uživatelem honitby v malých množstvích.
- SVS také provádí kontroly činnosti tzv. proškolených osob, které vyšetřují ulovenou zvěř, jež je následně uvolněna do omezeného oběhu. Tato zvěřina může být za určitých podmínek uváděna do oběhu i prostřednictvím stravovacích zařízení. Zde může SVS využít právě informací získaných díky kontrolám proškolených osob. Je nezbytné zajistit, aby se do oběhu dostávala pouze zvěřina prohlédnutá buď úředním veterinárním lékařem, nebo proškolenou osobou, která tuto činnost provádí zodpovědně a v souladu s platnými právními předpisy.
- SVS má o činnosti proškolených osob dostatečné informace.
- SVS rovněž disponuje dostatečnými informacemi o nakažové situaci zvěře.
- SVS dozoruje i podávání veterinárních léčivých přípravků volně žijící zvěři.

Jako podpůrný argument demonstrující provázanost SVS s komoditou zvěřina lze uvést zásluhu SVS na zajištění vyšetřování masa vnitřní zvěře na přítomnost larev trichinel. Díky intenzivnímu působení SVS na mysliveckou veřejnost a zejména díky zajištění příspěvku na laboratorní vyšetření včetně zajištění sítě sběrných míst vzorků a zajištění jejich přepravy do laboratoří je dnes v ČR vyšetřeno na trichinelu téměř 90 % všech ulovených vnitřních zvířat. Konkrétně za myslivecký rok 2011/2012 bylo z 111 720 kusů ulovené vnitřní zvěře vyšetřeno 98 850 kusů. Dalším výsledkem s důležitým významem pro ochranu lidského zdraví je od roku 2010 zjištění a vyřazení z oběhu 5 kusů volně žijící zvěře nakažené trichinelami.

Četnost kontrol v prodejnách a zařízeních veřejného stravování (v případě zvěřiny) by byla ze strany SVS nastavena tak, aby nedocházelo k nadměrnému zatěžování provozovatelů. SVS vychází ze svých dlouholetých zkušeností s rizikovostí potravin uvedených na trh a se

stížnostmi spotřebitelů, kdy naprostá většina stížností je řešena ve výrobě nikoli v maloobchodní prodejně.

7) Úprava kompetencí dozorových orgánů v gesci Ministerstva zemědělství (SVS x SZPI)

První varianta řešení předpokládá zachování stávajícího stavu, který je popsán v bodě 8 (popis problematiky). Z pohledu výkonu dozoru jsou problematické kontroly při prodeji potravin živočišného původu v prodejnách a prodejních úsecích, kde dochází k úpravě masa, mléka, ryb, drůbeže, vajec nebo k prodeji zvěřiny a v prodejnách a prodejních úsecích, kde nedochází k úpravě masa, mléka, ryb, drůbeže, vajec nebo k prodeji zvěřiny; rovněž při kontrole potravin v tržnicích a tržištích. Další riziko může vyplývat z nejasného vymezení působnosti dozoru jednotlivých dozorových orgánů, pokud jde o termíny typu „prodejní úsek“, „úprava“, včetně dozoru při prodeji potravin živočišného původu v prodejních úsecích, kde dochází k úpravě potravin (masa, mléka, vajec, ryb, drůbeže) nebo k prodeji zvěřiny. Z pohledu stávající kompetence je rovněž problematický proces manipulace s potravinou živočišného původu v prodejnách. V neposlední řadě zákon o potravinách nedefinuje pojem tržiště a tržnice.

Druhá varianta řešení navrhuje úpravy a přesun kompetencí dozorových orgánů SVS a SZPI formou rozdělení těchto dle původu potravin (potraviny živočišného původu - SVS, potraviny rostlinného původu - SZPI). Navrhovaná změna zákona o potravinách rozšiřuje působnost výkonu dozoru SVS na celý distribuční řetězec potravin živočišného původu. Konkrétně se jedná o rozšíření pravomocí SVS o kontroly balených potravin živočišného původu v maloobchodní síti. SVS je orgánem určeným k dozoru nad zdravím zvířat, a z toho plynoucích rizik pro spotřebitele potravin živočišného původu. Je povinností SVS vyplývající z právních předpisů EU těmito odborníky disponovat, neboť pouze úřední veterinární lékaři smějí provádět dozor nad porážením zvířat a následnou výrobou potravin živočišného původu. Je tedy správným a logickým krokem, aby tito odborníci měli co nejširší kompetence na trhu s potravinami.

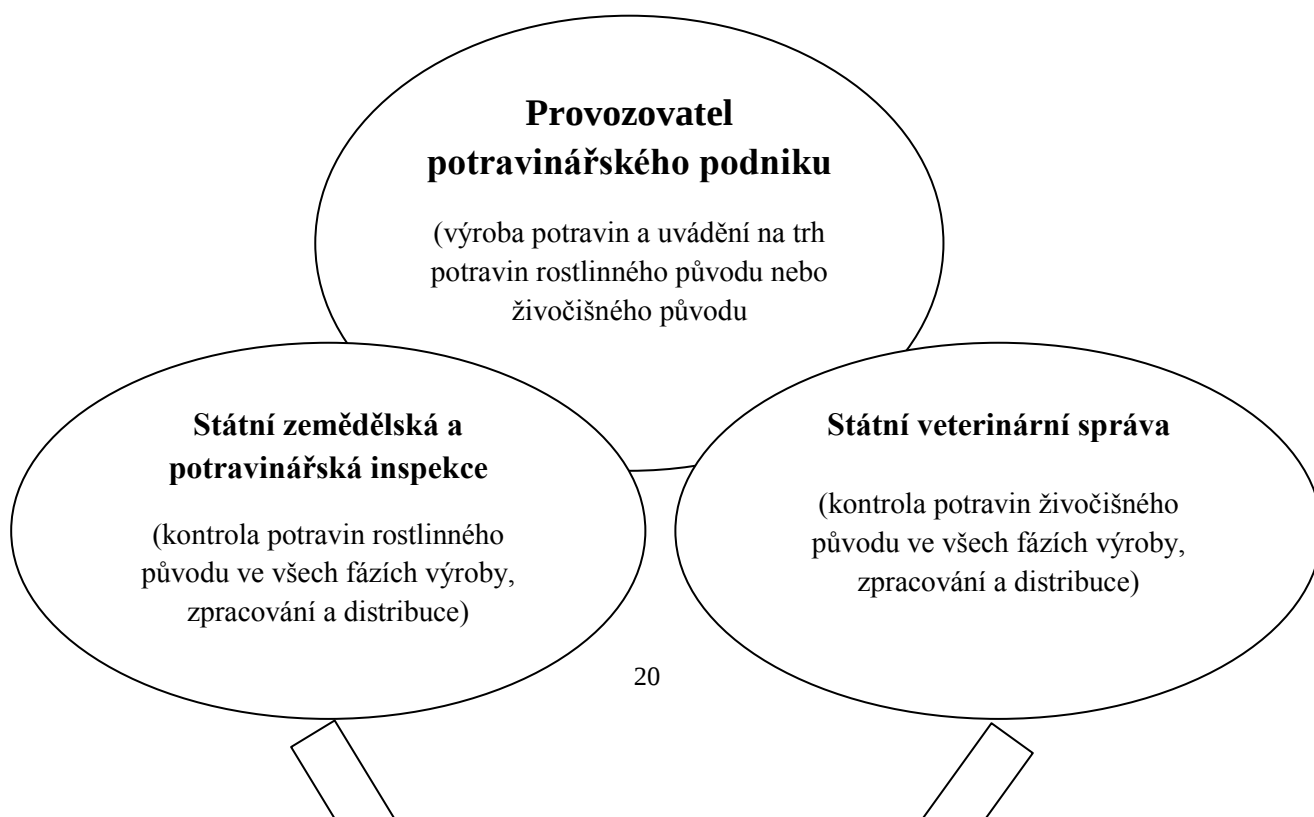
Vymezení kompetencí SVS a SZPI dle původu potravin, tj. dle potravin živočišného původu a potravin rostlinného původu lze považovat za jasné a určité vymezení, při němž nebude docházet ke kompetenčním sporům.

Pro účely zákona o potravinách se potravinou živočišného původu rozumí konkrétní pojmy definované v příloze I nařízení (ES) č. 853/2004, včetně definice „med“ podle prováděcího právního předpisu (vyhláška č. 76/2003 Sb.) a definice „maso krokodýlů“ podle návrhu vyhlášky o veterinárních požadavcích na porážení krokodýlů a další zpracování masa a živočišných produktů pocházejících z krokodýlů. Jedná se o produkty, které jsou vyrobené v potravinářském zařízení schváleném podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004, potraviny vyrobené v podniku, závodě, popřípadě jiném zařízení schváleném a registrovaném, popřípadě registrovaném podle veterinárního zákona, potraviny dovezené ze zařízení uvedeného na seznamu podle čl. 12 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004, vlastní produkty z prvovýroby dodávané chovatelem podle § 27a a 27b veterinárního zákona. Pro účely zákona o potravinách se v této souvislosti použijí rovněž příslušné definice z nařízení (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin a nařízení (ES) č. 853/2004 o hygieně potravin živočišného původu. Pojem „zpracování“ je definován v čl. 2 odst. 1 písm. m) nařízení (ES) č. 852/2004, pojem „nezpracované produkty“ je definován v čl. 2 odst. 1 písm. n) nařízení (ES) č. 852/2004. Pro bližší aplikaci pojmu „nezpracované produkty živočišného původu“ jsou důležité rovněž „Pokyny Evropské komise ze dne 16. února 2009

k provádění některých ustanovení nařízení (ES) č. 853/2004 o hygieně potravin živočišného původu“, zejména příloha I a II. Tyto pravidla řeší i oblast tzv. „vícesložkových potravin“, které jsou posuzovány dle toho, zda při jejich výrobě byly použity nezpracované potraviny nebo zpracované potraviny uvedené v příslušných definicích nařízení (ES) č. 853/2004. Tyto pojmy jsou definovány v předpisech EU a v ČR již od období přistoupení České republiky do EU v roce 2004.

Prakticky se jedná o případy, kdy se potravina skládá ze surovin živočišného původu a rostlinného původu. Dle výše uvedeného do kompetence výkonu dozoru SVS nespadá potravina složená ze suroviny rostlinného původu a již zpracované suroviny živočišného původu, např. koláč s tvarohem, pizza se šunkou, mléčná zmrzlina z tepelně ošetřeného mléka. Tyto výrobky spadají do kompetence SZPI. Zpracované suroviny živočišného původu (např. tvaroh, šunka, tepelně ošetřené mléko) pocházejí z potravinářských provozů, které jsou již pod dozorem SVS.

Schéma výkonu dozoru nad trhem s potravinami
dle návrhu novely zákona o potravinách
(kompetence SVS a SZPI)



Výkon dozoru nad trhem s potravinami

(dozorové orgány v podřízené MZe – SZPI, SVS)

- **řízení** dozorových orgánů (kompetenční zákon)
- **koordinace a řízení** dozorových orgánů (zákon o potravinách, zákon o SZPI, veterinární zákon)
- **metodické řízení** dozorových orgánů (důsledek revize nařízení (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách)
 - koordinace analýzy rizika, sjednocení frekvence a počtu kontrol (tzn. společné provádění úředních kontrol v jednom dni), koordinace vzájemné spolupráce činnosti doz. orgánů dle Víceletého plánu kontrol, jednotný výkon dozoru a koordinace postupu výkonu dozoru SVS a SZPI ve vztahu k provozovatelům potravinářských podniků formou metodických pokynů apod.

Výkon

(dozorové orgány)

Řízení

Koordinace a řízení dozorových orgánů (zákon o potravinách, zákon o SZPI, veterinární zákon)

Vedení, řízení a koordinace dozorových orgánů

- užší spolupráce s dozorovými orgány formou několika pracovních skupin v návaznosti na nařízení (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách
- cílem revize nařízení (ES) č. 882/2004 je rozšířit oblast působnosti tohoto nařízení i na další oblasti, které se dotýkají potravinového řetězce. Neformální návrh požaduje např. pro Plán úředních kontrol jednu kontaktní osobu, která bude komunikovat a koordinovat zpracování všech požadovaných informací, cílem je zavést další požadavky (upřesňující nebo na poskytování strukturovaných informací), novým jevem by měla být pravomoc Komise vydávat delegované akty (např. k prioritám kontrol, kritériím pro kategorii rizik, nejefektivnějším úředním kontrolním postupům), případně prováděcí akty. Na tuto situaci bude MZe připraveno.
- v praxi zahrnuje a bude muset koordinace zahrnovat zejména:
 - o plánování úředních kontrol podle zvolené strategie, určených priorit, kategorií rizik, zkušeností z předcházejícího období a v poslední řadě s rozvržením

zdrojů, koordinovat frekvenci a počet kontrol tak, aby nedocházelo ke zvýšení administrativní zátěže (tzn. společné provádění úředních kontrol v jednom dni)

- vyhodnocování účinnosti a efektivnosti provedených kontrol podle ukazatelů stanovených Komisí
- vyhodnocování účinnosti a efektivnosti provedených kontrol podle parametrů nastavených v ČR (např. jednotlivé dozorové orgány, MZe)
- koordinace vzájemné spolupráce činnosti dozorových orgánů, a výkonu dozoru a SVS a SZPI ve vztahu k provozovatelům potravinářských podniků
- koordinaci pozic ČR k problematice úředních kontrol a všech témat s tím souvisejících, včetně koordinace zástupce ČR na jednáních v zahraničí
- koordinaci implementace nových právních předpisů pro úřední kontroly předpisů v ČR

Metodické vedení, řízení a koordinace může mít různé formy – např. společné porady na různých úrovních MZe, zasedání Výkonného výboru dozorových orgánů, školení ze strany MZe na aktuální témata, fyzické jednání pracovních skupin, elektronické pracovní skupiny apod. V případě potřeby mohou být vydávány metodické pokyny.

Hlavními aspekty jsou:

- zajištění kontroly dodržování potravinového práva v celém potravinovém řetězci
- primární zodpovědnost provozovatelů potravinářských za bezpečnost potravin v rámci celého potravinového řetězce
- ochrana spotřebitele v ČR i ostatních členských státech EU

8) Klasifikace jatečně upravených těl

První varianta řešení předpokládá zachování stávajícího stavu. Zákon o potravinách v současné době ukládá za povinnost zajistit klasifikaci JUT jatečných prasat všem jateckým podnikům, které porázejí více než 100 ks jatečných prasat týdně v ročním průměru. Hranice 100 ks jatečných prasat týdně je stanovena na národní úrovni. Nařízení Komise (ES) č. 1249/2008 udává v odstavci 1 článku 20 povinnost zajistit klasifikaci všech JUT prasat ve všech schválených jateckých provozech.

Druhá varianta řešení předpokládá přehodnocení limitu pro povinné zavedení klasifikace JUT prasat. Jak je uvedeno výše, zákon o potravinách v současné době ukládá za povinnost zajistit klasifikaci JUT jatečných prasat všem jateckým podnikům, které porázejí více než 100 ks jatečných prasat týdně v ročním průměru. Hranice 100 ks jatečných prasat týdně je stanovena na národní úrovni vychází z nařízení Komise (ES) č. 1249/2008.

V odstavci 2 článku 20 nařízení (ES) č. 1249/2008 je však dána členským státům možnost rozhodnout, že nebudou povinně uplatňovat klasifikaci JUT prasat na jatcích, pro která dotyčné členské státy stanoví maximální počet porážek, přičemž tento počet nebude přesahovat 200 kusů prasat v celoročním průměru za týden. Ministerstvo zemědělství se z důvodu snižování byrokratické zátěže rozhodlo využít maximálně limitu povoleného v nařízení Komise (ES) č. 1249/2008, a zvýšit limit pro povinné zavedení klasifikace JUT prasat na 200 ks prasat týdně v ročním průměru.

3. Vyhodnocení přínosů a nákladů

3.1. Přínosy a náklady

1) Implementace předpisů Evropské unie, které mají formu nařízení nebo směrnice, odstranění ustanovení duplicitních s přímo použitelnými předpisy Evropské unie, uvedení terminologie do souladu s předpisy Evropské unie.

Přínosem těchto úprav je zejména nastavení a jednotný přístup aplikace požadavků evropského potravinového práva pro všechny členské státy EU, které jsou v naprosté většině případů stanoveny přímo použitelnými předpisy EU. Dále se jedná o zpřesnění a zjednodušení potravinového práva v oblasti harmonizované sféry, které v kontextu aktivit Evropské komise spadá do oblasti „better regulation“. Implementace příslušných ustanovení odstraní případnou platnost rozdílných požadavků vyplývajících na jedné straně z národní a na druhé straně z evropské legislativy, což by mohlo být v konečném důsledku zmatečné a zavádějící pro provozovatele potravinářských podniků.

Náklady na realizaci požadavků vyplývajících z nařízení (EU) č. 1169/2011 jsou uvedeny v dopadové studii Evropské Komise „Posouzení dopadů v souvislosti s otázkami týkajícími se obecného označování potravin“ ze dne 6. února 2008. Adaptace tohoto nařízení do zákona o potravinách spočívá ve vypuštění duplicitních ustanovení, úpravy používané terminologie a stanovení rozsahu a způsobu deklarování údajů u nebalených potravin (viz bod 4).

Transpozice předpisů EU se v souvislosti s novelou zákona o potravinách týká směrnice 2002/46/ES pro doplňky stravy a směrnice 2011/91/EU o údajích nebo značkách určujících šarži. V obou případech jde o transpoziční zpřesnění již stávajících požadavků zákona o potravinách. Nejedná se o zavedení nových povinností pro provozovatele potravinářských podniků.

Náklady na transpozici požadavků příslušných směrnic a adaptaci vyplývající z přepisů EU, zejména pokud jde o zpřesnění stávajících transpozičních ustanovení, vypuštění duplicitních ustanovení, sjednocení používané terminologie budou nulové. Jedná se o legislativně technické řešení slučitelnosti evropského práva s národními předpisy. Z tohoto důvodu je předpokládán hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty a na podnikatelské prostředí České republiky nulový.

2) Odstranění informačních povinností v případě výživových a zdravotních tvrzení a duplicity informačních povinností v případě obohacených potravin, doplňků stravy, kojenecké výživy a potravin určených pro zvláštní výživu

Přínosem úpravy, resp. vypuštění informační povinnosti v případě výživových a zdravotních tvrzení, je jednak snížení administrativní a byrokratické zátěže provozovatelů potravinářských podniků a rovněž ekonomické zátěže na tyto provozovatele. Počet subjektů, kterých se daná informační povinnost týká, je ročně cca 360. V rámci jednoho oznámení zasílá provozovatel potravinářského podniku cca 4 formuláře s texty zdravotních nebo výživových tvrzení. Časová náročnost na administraci jednoho formuláře je 2 h.

Celkové roční náklady na vyplnění 4 formulářů u 360 subjektů (1 formulář = 2 hodiny) činí při průměrné mzdě cca 24 000 Kč/měsíc činí cca 390 000 Kč.

Přínosem vypuštění duplicitního požadavku na informační povinnost v případě obohacených potravin, doplňků stravy a kojenecké výživy na Ministerstvo zemědělství je snížení administrativní a finanční zátěže provozovatele potravinářského podniku.

Počet subjektů, kterých se dané informační povinnosti týkají, je ročně cca 400. V rámci jednoho oznámení zasílá provozovatel potravinářského podniku cca 10 formulářů s informacemi o označování obohacených potravin, doplňků stravy a kojenecké výživy. Časová náročnost na vytvoření kopie a administraci duplicitního formuláře na Ministerstvo zemědělství je cca 0,5 h.

Celkové roční náklady na vyplnění 10 formulářů u 400 subjektů (1 formulář = 0,5 hodiny) činí při průměrné mzdě cca 24 000 Kč/měsíc činí cca 270 000 Kč.

Z výše uvedeného vyplývá, že je předpokládán hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty České republiky nulový. V případě podnikatelského prostředí lze předpokládat úsporu výše uvedených časových a finančních nákladů.

3) Stanovení míry radiační kontaminace potravin produkovaných a uváděných na trh v České republice

Přínosem legislativní úpravy stanovující požadavky na dodržování nejvyšší úrovně radioaktivní kontaminace potravin vyrobených a uvedených na trh v České republice, je zásadní zvýšení bezpečnosti a zdravotní nezávadnosti potravinářské produkce pro konečného spotřebitele. Legislativní řešení uvedené problematiky v současné době v právním řádu ČR chybí.

Náklady na realizaci tohoto bodu jsou závislé na analýze rizika, která vychází primárně z pravidelného monitoringu cizorodých látek a kontaminantů v potravinách živočišného původu (v tomto případě zvěřiny). V důsledku této analýzy rizika bylo v uplynulých dvou letech SVS zjištěno, že maso divokých prasat z konkrétních oblastí Šumavy vykazuje vysokou úroveň kontaminace radionuklidy. Náklady na vyšetření a případnou likvidaci celého kusu s nevyhovujícím výsledkem nese uživatel honitby. Cena jednoho vyšetření je v jednání, předpokládá se 500 Kč/ks. Dalším nákladem je cena za likvidaci kusů s nevyhovujícím výsledkem, která se pohybuje v rozmezí 8-10,- Kč/kg. Ze současných poznatků lze uvést, že dopad bude na jednotky uživatelů honiteb v určitých lokalitách ČR a desítek ulovených kusů divokých prasat. Případný náklad bude kompenzován zajištěním vysoké bezpečnosti potravin uváděných na trh.

Z výše uvedeného vyplývá, že je předpokládán hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty České republiky nulový. V případě podnikatelského prostředí lze předpokládat finanční náklad v rozsahu výše uvedené kalkulace.

4) Stanovení požadavků pro deklarování údajů u nebalených potravin

Přínosem stanovení vnitrostátních opatření, resp. požadavků pro deklarování údajů u nebalených potravin, je v první řadě zajištění a zaručení práva spotřebitele na informace o potravinách, tak aby se spotřebitel mohl informovaně rozhodnout a vybrat potraviny, které konzumuje. S tím souvisí rovněž dosažení vysoké míry ochrany zdraví spotřebitele a zamezení praktik, které by mohli spotřebitele uvádět v omyl. Vzhledem k tomu, že požadavky na deklarování údajů u nebalených potravin jsou v zákoně o potravinách vymezeny již v současné době, nově navržená úprava z pohledu rozsahu jednoznačně nezavádí nové

požadavky, naopak dochází z hlediska počtu vyžadovaných údajů k redukci těchto údajů. Z pohledu způsobu deklarování údajů u nebalených potravin je reflektována současná praxe. Některé údaje musí být v bezprostřední blízkosti nabízení potraviny, naopak některé údaje mohou být pouze v blízkosti prodejního prostoru, kde probíhá prodej nebalených potravin, některé údaje mohou být uvedeny přímo na obal potraviny po zabalení za přítomnosti spotřebitele a nakonec některé údaje mohou být předávány spotřebiteli pouze na vyžádání. Z tohoto pohledu, v porovnání se stávající právní úpravou, dochází ke zjednodušení a ulehčení způsobu deklarování údajů u nebalených potravin.

Z pohledu nákladů výše uvedených vnitrostátních opatření bude dopad na všechny maloobchodní prodejny v České republice, které uvádí do oběhu nebalené potraviny. Počet registrovaných maloobchodních prodejen dozorovaných SZPI je cca 35 500, prodejen dozorovaných SVS je cca 5 000. Celkový počet maloobchodních prodejen je cca 40 500 prodejen. Z tohoto počtu lze odhadem stanovit cca 35 000 dotčených prodejen, které uvádí do oběhu nebalené potraviny. Množství druhů nebalených potravin v jednotlivých prodejnách může být v rozsahu jednotek druhů až po desítky druhů nebalených potravin (masné výrobky, mléčné výrobky, pekařské výrobky, ovoce zelenina apod.).

Z pohledu konkrétních požadavků, které v nejprísnejším způsobu deklarování údajů formou vytvoření seznamů prodávaných nebalených potravin s příslušnými informacemi určených zákazníkovi, bude finanční náklad na realizaci v první fázi jednorázový. Další finanční náklad bude reflektovat případnou změnu nabízeného sortimentu v prodejní síti.

Počet subjektů, kterých se daná povinnost týká, je ročně cca 35 000. V rámci jedné obchodní prodejny provozovatel potravinářského podniku uvádí do oběhu průměrně 60 druhů nebalených potravin. Časová náročnost na administraci požadavku deklarování údajů pro konečného spotřebitele u všech druhů nebalených potravin činí cca 2 pracovní dny, tj. cca 16 h.

Celkové náklady na realizaci výše uvedeného požadavku v první fázi u cca 35 000 subjektů činí při průměrné mzdě cca 24 000 Kč/měsíc cca 75,6 mil. Kč, což na jeden subjekt činí cca 2 200 Kč. Případná aktualizace již deklarovaných údajů o nové položky (jednotky druhů potravin) lze z pohledu dalších nákladů považovat za marginální. Uvedené kalkulace budou kompenzovány zajištěním vysoké informovanosti konečného spotřebitele a tím omezení jeho uvedení v omyl.

Z výše uvedeného vyplývá, že je předpokládán hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty České republiky nulový. V případě podnikatelského prostředí lze předpokládat finanční a časové náklady v rozsahu výše uvedené kalkulace.

5) Zavedení informační povinnosti provozovatelů potravinářských podniků

Přínosem zavedení informační povinnosti provozovatelů potravinářských podniků bude několik aspektů. Příslušné informace budou vyžadovány a posuzovány v důsledku primárního zhodnocení rizikovitosti zásilek jak z hlediska bezpečnosti potravin, tak i z hlediska ochrany spotřebitele a zejména ochrany domácích producentů z hlediska možné „nekalé soutěže“. Další přidanou hodnotou je efektivní, rychlá a účinná úřední kontrola potravinářské produkce u konkrétních provozovatelů potravinářských podniků v případech akutního ohrožení bezpečnosti potravin nebo klamání spotřebitele a zamezení v těchto případech uvedení nebezpečných potravin na trh v České republice.

Příslušný orgán dozoru (SVS nebo SZPI) získá ve stanoveném časovém limitu před příjezdem zásilky do ČR informace nezbytné k účinnému a efektivnímu plánování kontrol. Orgány

dozoru získají přehled o subjektech, které pravidelně dopravují stanovené druhy potravin z jiných členských států na území České republiky, které jsou na základě výše uvedených skutečností (analýza rizika) považovány za specifické, rizikové. Tato skutečnost výrazně zvyšuje efektivitu a usnadňuje došetřování případů výskytu např. zdravotně závadných potravin na trhu a jejich stahování z trhu. Dále lze cíleně a efektivně zaměřit úřední kontroly.

Náklady realizace navrhované úpravy v případě informační povinnosti při dovozu potravin z členských států Evropské unie a třetích zemí lze obtížně kalkulovat. Důvodem tohoto konstatování je skutečnost, že konkrétní stanovené druhy potravin, které budou předmětem informační povinnosti, budou stanoveny až prováděcím předpisem. Z tohoto pohledu může jít o velice úzký okruh dotčených subjektů, stejně tak o velice široký okruh provozovatelů potravinářských podniků.

Samotná administrace (poskytnutí stanovených údajů) předpokládá vyplnění příslušného formuláře, kde bude vyžadováno uvedení základních informací o potravine.

Počet subjektů, kterých se daná povinnost bude týkat, nelze v současné době určit. Analýza rizika, která je nezbytnou podmínkou stanovení druhů potravin, které budou předmětem informační povinnosti, musí být provedena v reálném čase na základě reálných podkladů, a to ve vazbě na platnost a účinnost daného ustanovení.

Obecně lze časovou náročnost na administraci výše uvedeného požadavku ze strany provozovatelů potravinářských podniků vymezit cca 0,5 hodiny na jedno hlášení. Příslušná hlášení budou realizována primárně elektronickou formou on-line aplikací přes webové stránky příslušných dozorových orgánů.

Předpokládaný náklad na realizaci výše uvedeného požadavku činí při průměrné mzdě cca 24 000 Kč/měsíc cca 65 Kč na jedno hlášení/jeden subjekt. Počet hlášení je závislý na množství zásilek a frekvenci dodávky během dne/měsíce/roku, dále je velmi důležitým faktorem druh stanovené potravin, která bude předmětem informační povinnosti. Uvedené kalkulace budou kompenzovány zvýšením efektivitu výkonu dozoru nad trhem s potravinami, zvýšením ochrany spotřebitele z hlediska zhodnocení rizikovosti zásilek pokud jde o bezpečnost potravin a zamezení klamání konečného spotřebitele.

Z výše uvedeného vyplývá, že je předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty České republiky nulový. Z pohledu nákladů příslušných dozorových orgánů bude finanční náklad na vytvoření elektronické webové aplikace pro hlášení stanovených druhů potravin ve výši cca 15 000 Kč. Tento finanční náklad se týká pouze Státní zemědělské a potravinářské inspekce, která pokryje tuto částku z vlastních zdrojů. Státní veterinární správa tímto on-line elektronickým systémem již v současné době disponuje.

V případě podnikatelského prostředí lze předpokládat finanční a časové náklady v rozsahu výše uvedené kalkulace.

6) Úprava kompetencí dozorových orgánů v gesci Ministerstva zemědělství a Ministerstva zdravotnictví (oblast kontroly zvěřiny)

Přínosem svěřením kompetencí SVS nad zacházením se zvěřinou v celém potravinovém řetězci přispěje ke zprehlednění a zefektivnění výkonu dozoru nad trhem se zvěřinou a k posílení úrovně ochrany spotřebitele při konzumování a nákupu těchto potravin. V neposlední řadě dojde i k přispění potírání šedé ekonomiky, zejména v oblasti uvádění na trh zvěřiny a ke zvýšení důvěry spotřebitele. Dalším jednoznačně pozitivním efektem bude zvýšení efektivitu dozoru, rychlejší a plošnější reakci dozorového orgánu v případě výskytu negativních zjištění

u zvěřiny. Rovněž se snižuje prvek koordinace a jednotnosti výkonu dozoru v rámci úřední kontroly zvěřiny. Z důvodu předávání výstupů úřední kontroly může docházet ke snížení dosledovatelnosti nevyhovujících potravin (zvěřiny) v potravinovém řetězci.

Náklady lze z dosavadních zkušeností odhadnout následovně. Na pokrytí nové činnosti bude nezbytné vyčlenit maximálně 15 veterinárních inspektorů pro dozor nad zvěřinou ve stravovacích zařízeních. Tabulka uvádí předpokládané navýšení mzdových prostředků SVS v souvislosti s převzetím dozoru nad zvěřinou ve stravovacích zařízeních pro roky 2014 a 2015 v tis. Kč

Ekonomické dopady připravované novely – SVS (v tis. Kč/ rok)

§ 16 odst. 1 písm. b) bod 2

	2014	2015
Mzdové výdaje	- 5 100	5 100
Pojištění + FKSP	- 1 683	1 683
Provozní výdaje	- 2 800	2 800
Ostatní	- 0	0
Investiční výdaje	- 350	350
Celkové navýšení	9 933 tis. Kč	9 933 tis. Kč

Náklady na zaměstnance SVS provádějícího dozor nad zvěřinou ve stravovacích službách je 662 200,- Kč/ rok.

Návrh realizace přesunu části kompetencí z Ministerstva zdravotnictví (krajské hygienické stanice) na Ministerstvo zemědělství (SVS), včetně ekonomických dopadů budou realizovány v rámci rozpočtu kapitoly zemědělství MZe. Vzhledem k vývoji v oblasti výroby a zpracování potravin živočišného původu v České republice lze předpokládat, že SVS nárůst povinností vyplývajících z novely zákona o potravinách (od roku 2016) pokryje z vlastních zdrojů a nedojde tím k zatížení státního rozpočtu. Tento předpoklad se opírá o dosavadní vývoj, který zahrnuje dlouhodobý pokles počtu v České republice chovaných a porážených zvířat a s tím spojený budoucí úbytek provozů zpracovávajících především maso. Rovněž v současné době diskutované úpravy evropské legislativy naznačují, že do budoucna je možné očekávat převod některých činností státního veterinárního dozoru do kompetence provozovatelů, zejména jatek (některé činnosti při prohlídce jatečně upravených těl drůbeže a králíků na jatkách mohou již v současné době provádět provozovatelé sami a v budoucnosti bude tato možnost pravděpodobně rozšířena i na provozovatele jatek porážející další živočišné druhy). Pokud budou naplněny výše uvedené předpoklady, dojde k uvolnění vytíženosti pracovníků. V případě nenaplnění uvedených předpokladů pro pokrytí navýšení činnosti z vlastních zdrojů SVS by se jednalo maximálně o výše uvedené prostředky.

Z výše uvedeného vyplývá, že je předpokládán hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty České republiky nulový.

Z pohledu zátěže kontrolovaných subjektů (podnikatelského prostředí) se jedná o cca 15 000 zařízeních služeb, kde se předpokládá uvádění na trh zvěřiny. Z tohoto počtu stravovacích služeb se úřední kontrola bude týkat cca 7 000 zařízení stravovacích služeb/rok. U těchto subjektů bude kromě kontroly zvěřiny SVS probíhat běžná plánovaná úřední kontrola potravin ze strany SZPI (otevřený typ stravování) a úřední kontrola ze strany KHS (uzavřený typ stravování). Předpokládaná časová zátěž kontrolovaného subjektu bude ze strany SVS cca 2 hodiny/kontrola.

7) Úprava kompetencí dozorových orgánů v gesci Ministerstva zemědělství (SVS x SZPI)

Jednoznačným přínosem druhé varianty řešení je zajištění jednotného a kontinuálního dozoru v oblasti jak potravin živočišného původu, tak potravin rostlinného původu od výrobce až na úroveň prodeje konečnému spotřebiteli v obchodě. Jinými slovy bude dotčená potravin kontrolována v celém potravinovém řetězci (v různých fázích výroby, zpracování, distribuce a obchodu) jedním dozorovým orgánem (SZPI nebo SVS).

Tato změna umožní rychlejší a plošnější reakce dozorového orgánu v případě výskytu nebezpečných potravin, odstranění problematického předávání kontrolních zjištění od dozorového orgánu zodpovědného za kontrolu výroby na dozorový orgán pro kontrolu obchodu, odstranění sporných kompetenčních oblastí výkonu dozoru při uvádění na trh výrobků živočišného nebo rostlinného původu (na trzích, v prodejních úsecích s masnými výrobky apod.). Jasně vymezení kompetencí SZPI a SVS dle původu potravin se pozitivně promítne ve schopnosti zajistit rychlé stažení výrobků z tržní sítě, bez nutnosti součinnosti s jiným orgánem dozoru. V této souvislosti se značně zvyšuje garance dosledovatelnosti surovin i potravin z tržní sítě zpět do výroby (v případě SVS až do chovu hospodářských zvířat), účinnost a jednotnost regulace činnosti provozovatelů potravinářských podniků od výroby až po prodej, efektivita a právní jistota výkonu dozoru nad trhem s potravinami a posílení úrovně ochrany spotřebitele při konzumování a nákupu těchto potravin.

Pro účely kalkulace nákladů se v případě maloobchodní tržní sítě předpokládá, že z celkového počtu maloobchodních prodejen cca 35 500 dozorovaných SZPI, všechny tyto prodejny uvádí nebo mohou uvádět na trh potravin živočišného původu. Z tohoto celkového počtu je 5 242 v současné době již u SVS registrováno a podléhá jejímu dozoru. Do kompetencí SVS by tedy nově přibýlo odhadem 30 500 dozorovaných míst s činností o nízkém riziku. Vzhledem k vývoji v oblasti výroby a zpracování potravin živočišného původu v České republice lze předpokládat, že SVS nárůst povinností vyplývajících z novely zákona o potravinách (od roku 2016) pokryje z vlastních zdrojů a nedojde tím k zatížení státního rozpočtu. Tento předpoklad se opírá o dosavadní vývoj, který zahrnuje dlouhodobý pokles počtu v České republice chovaných a porážených zvířat a s tím spojený budoucí úbytek provozů zpracovávajících především maso. Rovněž v současné době diskutované úpravy evropské legislativy naznačují, že do budoucna je možné očekávat převod některých činností státního veterinárního dozoru do kompetence provozovatelů, zejména jatek (některé činnosti při prohlídce jatečně upravených těl drůbeže a králíků na jatkách mohou již v současné době provádět provozovatelé sami a v budoucnosti bude tato možnost pravděpodobně rozšířena i na provozovatele jatek porážející další živočišné druhy). Pokud budou naplněny výše uvedené předpoklady, dojde k uvolnění vytíženosti pracovníků. V případě nenaplnění uvedených předpokladů pro pokrytí navýšení činnosti z vlastních zdrojů SVS by se jednalo maximálně o níže uvedené prostředky.

Předpokládaná frekvence kontrol v těchto nově dozorovaných subjektech je v závislosti na analýze rizika 1x za 3 – 5 let. Frekvence kontrol také závisí na dalším aktuálním vyhodnocení rizika v souvislosti s informacemi z RASFF, podněty, stížnostmi, informace z médií apod. V důsledku těchto skutečností se frekvence kontrol může snížit. Počet pracovních dní v roce cca 250. Počet pracovních hodin v roce cca 2000. Délka kontroly včetně dopravy a administrativních záležitostí cca 3 hodiny.

Z dosavadních zkušeností se odhaduje, že na pokrytí nové činnosti bude nezbytné vyčlenit maximálně 13 veterinárních inspektorů pro dozor v tržní síti, kteří nemusí být nezbytně nově přijati do pracovního poměru.

Předpokládané navýšení mzdových prostředků SVS v souvislosti s rozšířením dozoru v tržní síti pro roky 2014 a 2015 v tis. Kč je uvedeno v následujícím přehledu:

Ekonomické dopady připravované novely – SVS (v tis. Kč/ rok)

§ 16 odst. 1 písm. b) bod 1

	2014	2015
Mzdové výdaje	- 4 400	4 400
Pojištění + FKSP	- 1 452	1 452
Provozní výdaje	- 2 400	2 400
Ostatní	- 0	0
Investiční výdaje	- 0	0
Celkové navýšení	8 252 tis. Kč	8 252 tis. Kč

Náklady na zaměstnance SVS provádějícího dozor v tržní síti jsou 634 769,- Kč/ rok.

Při vyčíslení nákladů SZPI na kontrolu potravin živočišného původu v maloobchodní síti byly brány v úvahu dvě zásadní skutečnosti. První je komplexnost kontrol SZPI prováděných v maloobchodu. Druhou je počet potravin živočišného původu a potravin rostlinného původu kontrolovaných v maloobchodní síti a jejich vzájemný poměr. Při stanovení nákladů bylo nutné vzít v úvahu, že maloobchodní provozovny dosud působí jako celistvé jednotky.

Z celkového množství šarží kontrolovaných SZPI v maloobchodě je cca 25 % (2869) šarží potravin živočišného původu (údaj za rok 2011, údaj je však možné brát jako obecně platný). S ohledem na výše uvedené lze konstatovat, že samotná kontrola potravin živočišného původu (zejména masné, mlékařské, drůbeží, rybí výrobky a med) představuje za kalendářní rok přibližně 520 pracovních dní (člověkodnů), což činí cca 3 přepočtené pracovníky.

S ohledem na všechny přímé, nepřímé a režijní náklady toto představuje částku asi 1,92 milionu Kč ročně.

Náklady na zaměstnance SZPI provádějícího dozor v tržní síti jsou cca 640 000,- Kč/ rok.

Návrh realizace přesunu části kompetencí ze SZPI na SVS, včetně ekonomických dopadů budou realizovány v rámci rozpočtu kapitoly zemědělství. Výše uvedený počet dalších veterinárních inspektorů pro dozor v tržní síti nemusí být nezbytně nově přijat do pracovního poměru. Pokrytí této činnosti lze za předpokladu nastavení úspor v rámci SVS vykonávat bez navýšení počtu inspektorů, tj. navýšení finančních prostředků SVS.

Výše uvedený proces nepředpokládá navýšení rozpočtových prostředků resortu zemědělství.

Z výše uvedeného vyplývá, že je předpokládán hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty České republiky nulový.

Z pohledu zátěže kontrolovaných subjektů se jedná o cca 30 500 nových subjektů, které budou dozorovány v rámci tržní sítě SVS i SZPI. Cílem a předpokladem výkonu dozoru v této oblasti je metodické řízení výkonu dozoru nad trhem s potravinami SVS a SZPI ze strany Ministerstva zemědělství. Cílem Ministerstva zemědělství rozhodně není zvyšování zátěže, ať už administrativní či ekonomické. Vyhodnocení analýzy rizika, realizace Víceletého plánu úředních kontrol, vyhodnocování rizika v souvislosti s informacemi z RASFF (systému rychlé

výměny informací), úřední odběry vzorků apod. budou mezi dozorovými orgány SVS a SZPI koordinovány a vzájemně komunikovány tak, aby nastavený systém nepředstavoval navýšení počtu kontrol, ani administrativní a ekonomickou zátěž. Konkrétně se jedná o eliminaci výkonu dozoru dvěma dozorovými orgány v různém čase. Metodické vedení dozorových orgánů je v tomto případě zcela zásadní a rozhodující.

8) Klasifikace jatečně upravených těl

Přínosem zvýšení limitu pro povinné zavedení klasifikace JUT prasat na 200 ks prasat týdně v ročním průměru, je především snižování byrokratické zátěže provozovatelů jatek, včetně snížení finančních nákladů na provádění klasifikace.

Z pohledu dotčených subjektů se navrhovaná změna dotkne cca 15 – 19 jatečných provozů, což je cca 145 700 ks prasat. Tento počet kusů prasat, resp. tyto jatečné provozy nebudou muset povinně zajišťovat klasifikaci JUT prasat. Klasifikaci u provozovatele jatek zajišťují 2 osoby, s cca 1/3 úvazkem, v časovém rámci cca 3 hodiny denně. Tato činnost se vykonává cca 200 dnů v roce. V kontextu počtu dotčených subjektů (počtu prasat, kterých se klasifikace týká), lze **náklady** spojené na klasifikaci jatečně upravených těl, které jatečné podniky ušetří, odhadnout cca na 240 000 Kč/rok/subjekt, celkem 19 jatečných provozů předpokládá úsporu cca 4 560 000 Kč. Z hlediska dozoru nad prováděním klasifikace JUT prasat lze očekávat snížení cca o 120 kontrol za rok. Inspektoři ÚKZUZ (SVS) budou vykonávat jinou dozorovou a administrativní činnost.

Počty poražených prasat, na základě kterých je každoročně stanovována povinnost zajistit klasifikaci JUT vycházejí ze záznamů Státní veterinární správy ČR o počtu prohlédnutých zvířat na jatcích.

Z výše uvedeného vyplývá, že je předpokládán hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty České republiky nulový.

Z pohledu zátěže kontrolovaných subjektů (podnikatelského prostředí) se jedná o úsporu finančních prostředků v rozsahu výše uvedené kalkulace.

3.2 Vyhodnocení přínosů a nákladů

Vyhodnocení přínosů a nákladů je v důsledku výše uvedených skutečností následující:

1) Implementace předpisů Evropské unie, které mají formu nařízení nebo směrnice, odstranění ustanovení duplicitních s přímo použitelnými předpisy Evropské unie, uvedení terminologie do souladu s předpisy Evropské unie

Z důvodů přínosů a nákladů, zajištění implementačních požadavků vyplývajících z předpisů EU, sjednocení používané terminologie a zpřehlednění právního textu vypuštění duplicitních ustanovení, nevrženo využít jediné navržené varianty.

2) Odstranění informačních povinností v případě výživových a zdravotních tvrzení a informačních povinností v případě obohacených potravin, doplňků stravy a kojenecké výživy a potravin určených pro zvláštní výživu.

Z důvodů přínosů a nákladů, jednoznačného snížení administrativní, byrokratické zátěže provozovatelů potravinářských podniků a rovněž ekonomické zátěže na tyto provozovatele, je navrženo využít druhé varianty řešení.

3) Stanovení míry radiační kontaminace potravin produkovaných a uváděných na trh v České republice

Z důvodů přínosů a nákladů, pro zásadní zvýšení bezpečnosti a zdravotní nezávadnosti potravin produkovaných a uvedených na trh v České republice, je navrženo využití jediné navržené varianty.

4) Stanovení požadavků pro deklarování údajů u nebalených potravin

Z důvodů přínosů a nákladů, informovaného výběru potravin a zabránění jakýmkoli praktikám, které je mohou spotřebitele uvést v omyl, je navrženo využití druhé varianty řešení.

5) Zavedení informační povinnosti provozovatelů potravinářských podniků

Z důvodů přínosů a nákladů, možnosti zhodnocení rizikovosti zásilek jak z hlediska bezpečnosti potravin, tak i z hlediska ochrany spotřebitele, efektivní, rychlé a účinné úřední kontrole potravinářské produkce u konkrétních provozovatelů potravinářských podniků v případech akutního ohrožení, je navrženo využití druhé varianty řešení.

6) Úprava kompetencí dozorových orgánů v gesci Ministerstva zemědělství a Ministerstva zdravotnictví (oblast kontroly zvěřiny)

Z důvodů přínosů a nákladů, zpřehlednění a zefektivnění výkonu dozoru nad trhem se zvěřinou a k posílení úrovně ochrany spotřebitele při konzumování a nákupu těchto potravin, je navrženo využití druhé varianty řešení.

7) Úprava kompetencí dozorových orgánů v gesci Ministerstva zemědělství (SVS x SZPI)

Z důvodů přínosů a nákladů, působnosti výkonu dozoru dozorovým orgánem (SZPI nebo SVS) v různých fázích výroby, zpracování, distribuce a obchodu, rychlejší a plošnější reakce dozorového orgánu v případě výskytu nebezpečných potravin, odstranění problematiky předávání kontrolních zjištění od dozorového orgánu zodpovědného za kontrolu obchodu a kontrolu výroby, odstranění sporných kompetenčních oblastí výkonu dozoru při uvádění na trh výrobků živočišného nebo rostlinného původu (na tržistiších, v prodejních úsecích s masnými výrobky apod.) je navrženo využití druhé varianty řešení.

8) Klasifikace jatečně upravených těl

Z důvodů přínosů a nákladů, snížení byrokratické zátěže provozovatelů jatek, je navrženo využití jediné navržené varianty, tj. zvýšení limitu pro povinné zavedení klasifikace JUT prasat na 200 ks prasat týdně v ročním průměru (z původních 100 ks prasat).

Celková kvantifikace dopadů a úspor

Provozovatelé potravinářských podniků

Úspora

- 390 000 Kč (cca 360 subjektů, vypuštění informační povinnosti na výž. a zdr. tvrzení)
- 270 000 Kč (cca 400 subjektů, vypuštění duplicitní informační povinnosti na obohacené potraviny, doplňky stravy)
- 4,5 mil. Kč (cca 19 subjektů, úprava limitu klasifikace jatečně upravených těl)

Úspora celkem - 5,16 mil. Kč/rok

Náklad

- 75,6 mil. Kč (cca 35 000 subjektů, deklarování údajů u nebalených potravin)

Náklad celkem - 75 mil. Kč/jednorázově

Dopad na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

Náklad

- náklad 15 000 Kč (vytvoření elektronické webové aplikace SZPI)

Náklad celkem 15 tis. Kč/jednorázově

Další náklad vyplývá, pouze pokud nebude naplněn předpokládaný vývoj situace uvedený ve zdůvodnění v části „Přínosy a náklady“ bodu 7 a 8 (přesun kompetencí výkonu dozoru v rámci SVS a SZPI, včetně výkonu dozoru v oblasti zvěřiny SVS). Dle navrženého řešení realizace výkonu dozoru SVS uvedený proces nepředpokládá v současné době navýšení rozpočtových prostředků resortu zemědělství, resp. navýšení státního rozpočtu o další finanční částku.

Návrh realizace přesunu kompetencí z Ministerstva zdravotnictví (resp. krajských hygienických stanic) na Ministerstvo zemědělství (resp. SZPI) předpokládá přesun rozpočtových prostředků cca 114 mil Kč ve prospěch resortu zemědělství a snížení prostředků resortu zdravotnictví. Výše uvedený proces nepředpokládá navýšení státního rozpočtu o další finanční částku.

4. Návrh řešení

Vlastní obsah návrhu se především týká:

- 1) Implementace předpisů Evropské unie, které mají formu nařízení nebo směrnice, odstranění ustanovení duplicitních s přímo použitelnými předpisy Evropské unie, uvedení terminologie do souladu s předpisy Evropské unie
- 2) Odstranění informačních povinností v případě výživových a zdravotních tvrzení a informačních povinností v případě obohacených potravin, doplňků stravy, kojenecké výživy a potravin určených pro zvláštní výživu
- 3) Stanovení míry radiační kontaminace potravin produkovaných a uváděných na trh v České republice
- 4) Stanovení požadavků pro deklarování údajů u nebalených potravin
- 5) Zavedení informační povinnosti provozovatelů potravinářských podniků
- 6) Úprava kompetencí dozorových orgánů v gesci Ministerstva zemědělství a Ministerstva zdravotnictví (oblast kontroly zvěřiny)
- 7) Úprava kompetencí dozorových orgánů v gesci Ministerstva zemědělství (SVS x SZPI)
- 8) Úpravy limitu pro povinné zavedení klasifikace jatečně upravených těl prasat v rozsahu nařízení 1249/2008.

K bodu 6 a 7 je shrnutí návrhu řešení v případě úpravy kompetencí pro výkon dozoru dle zákona č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích, následující:

INSTITUCE	KOMPETENCE			
	VÝROBA, OBCHOD	STRAVOVACÍ SLUŽBY	MÍSTO URČENÍ	OSTATNÍ

MZe	SZPI	Kontrola potravin rostlinného původu (výroba + obchod)	-	Kontrola při příchodu potravin rostlinného původu z členských států EU v místě určení (všechny články potravinového řetězce – výroba, obchod)	Kontrola při výrobě a uvádění na trh tabákových výrobků
	SVS	Kontrola potravin živočišného původu (výroba + obchod)	Kontrola ve stravovacích službách – pouze zvířina	Kontrola při příchodu potravin živočišného původu z členských států EU v místě určení (všechny články potravinového řetězce – výroba, obchod)	-
MZd	OOZV	-	Kontrola potravin (pokrmů) ve stravovacích službách, s výjimkou zvířiny	-	Kontrola – zjištění příčin poškození nebo ohrožení zdraví a zamezení šíření infekčních onemocnění

V případě registrovaných provozovatelů potravinářských podniků (obchodní síť – potraviny živočišného původu), kteří jsou pod státním dozorem SZPI a po nabytí účinnosti zákona o potravinách přejdou pod SVS, nebude třeba nově tyto provozovatele potravinářských podniků registrovat u SVS. Údaje o registrovaném podniku SZPI předá SVS.

5. Implementace doporučené varianty a vynucování

Orgánem odpovědným za implementaci požadavků uvedených ve variantě 2 je Ministerstvo zemědělství a jako spolugestor Ministerstvo zdravotnictví.

Orgány odpovědnými za vynucování (úřední kontrolu) jsou SZPI, SVS a orgány ochrany veřejného zdraví.

Pojetí a realizace výkonu úřední kontroly vycházejí z platné právní úpravy a odpovídají principům kontroly potravin uplatňovaným ve státech Evropské unie (např. nařízení (ES) č. 882/2004 o organizaci úředních kontrol). Členské státy mají povinnost zajistit úřední kontroly potravin na všech stupních výroby, zpracování a distribuce. Podle ustanovení čl. 17 nařízení (ES) č. 178/2002 členské státy zajišťují dodržování potravinového práva a sledují a ověřují, zda provozovatelé potravinářských a krmivářských podniků ve všech fázích výroby, zpracování a distribuce plní odpovídající požadavky potravinového práva. Členské státy rovněž stanoví pravidla pro opatření a sankce použitelné při porušení potravinového práva.

6. Přezkum účinnosti regulace

Vzhledem k tomu, že problematika výroby a uvádění potravin na trh souvisí s právními akty Evropské unie, závaznými pro všechny členské státy, lze očekávat, že k přezkumu účinnosti dojde v návaznosti na případné změny unijní úpravy v této oblasti.

7. Konzultace a zdroje dat

K řešení úkolu byla svolávána pracovní skupina, která měla technický charakter. Na jednání byli mimo předkladatele přítomni zástupci resortu Ministerstva zdravotnictví, SZPI, SVS. Komunikace probíhala rovněž elektronickou formou. Zapracované úpravy byly vždy el. zasílány zainteresovaným subjektům k vyjádření a k připomínkování. V rámci pracovní skupiny byl návrh konzultován rovněž se zástupci Potravinářské komory ČR, Agrární komory ČR, Českým sdružením pro značkové výrobky, Svazem obchodu a cestovního ruchu ČR, Asociací hotelů a restaurací, Sdružením českých spotřebitelů a dalšími. Komunikace se zainteresovanými subjekty probíhala jak osobně formou jednání pracovní skupiny, tak formou elektronickou, případně písemnou.

Při konzultacích se zástupci profesních organizací bylo indikováno několik problematických bodů. Se zástupci Svazu obchodu a cestovního ruchu (dále jen „SOCR“) proběhlo samostatné jednání navazující na expertní pracovní skupinu pro dozor nad trhem s potravinami, určenou primárně ke komunikaci MZe a SOCR. Tohoto jednání se účastnil jak zástupce SOCR, tak dalších 7 zástupců obchodních řetězců. Předmětem jednání bylo ustanovení § 8, které stanovuje pravidla pro deklarování údajů u nebalených potravin. Ze strany dotčených subjektů byl vznesen požadavek, aby z právního předpisu jednoznačně vyplýval způsob a rozsah požadovaných údajů, tak aby nedocházelo k výkladovým nejasnostem. Problematika deklarování údajů u nebalených výrobků dle § 8 byla zpřesněna a zpřehledněna.

Se zástupci Potravinářské komory ČR probíhala diskuse nad specifickými požadavky pro označování balených i nebalených potravin. Požadavky se týkaly uvádění země původu, deklarování množství hlavní složky, uvedení výrobce potravin atd. Tyto požadavky nebyly ze strany MZe akceptovány, z důvodu neslučitelnosti s právem EU. Oblast označování balených potravin je v EU harmonizována, sjednocena předpisy EU. Legislativa EU umožňuje členským státům stanovit, které povinné údaje z uzavřeného výčtu pro balené potravinu bude vyžadovat. Údaj o množství hlavní složky, zemi původu nebo výrobci potravinu není ve výčtu povinných údajů podle nařízení uveden. Ostatní připomínky vznesené ze strany potravinářského průmyslu byly do návrhu novely zákona zapracovány.

V případě informační povinnosti provozovatelů potravinářských podniků dle ustanovení § 3d, bylo původně navrženo, aby každý provozovatel potravinářského podniku, který je příjemcem všech potravin z jiného členského státu Evropské unie nebo ze třetích zemí, povinně informoval příslušný orgán dozoru (SVS nebo SZPI) způsobem, v termínu a v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem. Vzhledem k řadě připomínek ze strany provozovatelů potravinářských podniků a vzhledem k analýze dopadů na provozovatele potravinářských podniků u plošné informační povinnosti, bylo navrženo tuto informační povinnost omezit pouze na stanovené druhy potravin. Tyto konkrétní druhy potravin budou stanoveny pouze na základě hodnocení rizika podle nařízení (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva.

V ustanovení § 3d byla rovněž navržena zcela nová informační povinnost pro provozovatele potravinářských podniků, která se týkala hlášení výroby a použití potravinářských přídatných látek a aromat. Tato informační povinnost sice vyplývá z nařízení (ES) č. 1333/2008 a č. 1334/2008, nicméně je podmíněna zavedením, resp. přijetím prováděcího aktu, který stanoví jednotnou metodiku. Vzhledem k tomu, že v současné době není zřejmé, kdy bude přijata metodika určená pro členské státy, která by měla stanovit bližší informaci o způsobu, rozsahu, charakteru a druhu shromažďovaných informací dle nařízení (ES) č. 1333/2008 a č. 1334/2008, Ministerstvo zemědělství se přiklání k tomu, řešit tuto problematiku až v okamžiku regulačního přijetí příslušné metodiky na úrovni EU. Z přijaté metodiky bude

následně zcela jasné jakou legislativní či nelegislativní formou požadavky metodiky ošetřit a jaké informace by měly být od provozovatelů potravinářských podniků vyžadovány. Z tohoto důvodu byl z návrhu novely zákona o potravinách tento požadavek vypuštěn.

V návaznosti na jednání pracovní skupiny proběhlo před konečnou finalizací textu návrhu novely zákona rovněž setkání zástupců MZe a MZd na úrovni náměstkyně ministra zemědělství a hlavního hygienika ČR. Na tomto jednání byl prezentován a diskutován návrh MZe ve věci úpravy kompetencí dozorových orgánů v gesce MZe a MZd. Výstupem tohoto jednání bylo zachování návrhu úpravy kompetencí dozorových orgánů mezi MZe a MZd.

U důvodu odstranění sporných kompetenčních oblastí výkonu dozoru při uvádění na trh výrobků živočišného nebo rostlinného původu, resp. vyjasnění vzájemného vztahu výkonu dozoru v mezích zákona mezi SVS a SZPI proběhlo několik jednání mezi zástupci MZe, SVS a SZPI. Obecným cílem a požadavkem těchto diskusí bylo vyjasnění vzájemného vztahu výkonu dozoru mezi SVS a SZPI např. na tržištích, v prodejních úsecích s masnými výrobky apod. a dále odstranění dohod o vzájemné součinnosti a spolupráci mezi SZPI a SVS. V průběhu jednání byl navrhován výkon dozoru dle původu potravin (potraviny živočišného původu a potraviny rostlinného původu), dále dle charakteru potraviny (potraviny živočišného původu balené a nebalené, uváděné na trh v úsecích, kde dochází k úpravě potraviny živočišného původu), dále výkon dozoru v tržní síti jedním dozorovým orgánem bez ohledu na původ a charakter potraviny apod. V důsledku řady jednání mezi MZe, SVS a SZPI (na technické úrovni vedoucích pracovníků, tak na úrovni náměstka ministra zemědělství, ústředního ředitele SVS, ústřední ředitele SZPI) byl nastaven a upraven rozsah výkonu dozoru pro SVS a SZPI dle původu, nikoli dle místa uvádění na trh potraviny. Potraviny živočišného původu v celém potravinovém řetězci budou pod dozorem SVS a potraviny rostlinného původu v celém potravinovém řetězci budou pod dozorem SZPI.

Návrh na zvýšení limitu ze 100 ks na 200 ks prasat týdně v ročním průměru při klasifikaci JUT byl konzultován se zástupci Českého svazu zpracovatelů masa a Svazu chovatelů prasat v Čechách a na Moravě. Žádný ze svazů nezaujal k návrhu změny vyhraněný postoj ani pro, ani proti. Problematika byla rovněž předmětem jednání s Antibyrokratickou komisí při MZe. Výstupem uvedených konzultací je navýšení limitu na 200 ks prasat týdně v souladu s nařízením Komise (ES) č. 1249/2008.

Při konzultacích se zástupci Ministerstva zdravotnictví, SZPI a SVS bylo konzultováno několik dalších oblastí a otázek. V důsledku těchto diskusí byla navržena úprava používané terminologie, zejména pokud jde o terminologii používanou v právních předpisech spadajících do gesce Ministerstva zdravotnictví, dále došlo ke sjednocení a navýšení maximálních limitů sankcí při porušení požadavků potravinového práva.

Na základě podnětů ze SZPI bylo upraveno ustanovení týkající se označování potravin šarží tak, aby přesněji odpovídalo a transponovalo ustanovení směrnice 2011/91/EU.

B. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky a s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava odpovídá ústavnímu pořádku a právnímu řádu České republiky, zejména ústavnímu zákonu č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, které se vztahují k předkládanému návrhu zákona.

Navrhovaná úprava se nedotýká mezinárodních smluv ani obecně uznávaných zásad mezinárodního práva.

C. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s právem Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Předložený návrh není v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z členství v Evropské unii, zejména se Smlouvou o přistoupení České republiky k Evropské unii, s obecnými zásadami práva Evropské unie nebo s judikaturou Evropského soudního dvora.

Návrh zákona má přímý vztah k předpisům Evropské unie:

- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/91/EU ze dne 13. prosince 2011 o údajích nebo značkách určujících šarži, ke které potravina patří,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES ze dne 10. června 2002 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se doplňků stravy,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnic Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1331/2008 ze dne 16. prosince 2008, kterým se stanoví jednotné povolovací řízení pro potravinářské přídatné látky, potravinářské enzymy a látky určené k aromatizaci potravin,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008 ze dne 16. prosince 2008 o potravinářských přídatných látkách,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1334/2008 ze dne 16. prosince 2008 o látkách určených k aromatizaci a některých složkách potravin vyznačujících se aromatem pro použití v potravinách nebo na jejich povrchu a o změně nařízení Rady (EHS) č. 1601/91, nařízení (ES) č. 2232/96 a č. 110/2008 a směrnice 2000/13/ES,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin, v platném znění,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat, v platném znění,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 14. prosince 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 ze dne 20. prosince 2006 o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin, v platném znění,

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1925/2006 ze dne 20. prosince 2006 o přidávání vitaminů a minerálních látek a některých dalších látek do potravin, v platném znění,
- nařízení Komise (EU) č. 931/2011 ze dne 19. září 2011 o požadavcích na sledovatelnost stanovených nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 pro potraviny živočišného původu,
- nařízení Komise (ES) č. 669/2009 ze dne 24. července 2009, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004, pokud jde o zesílené úřední kontroly dovozu některých krmiv a potravin jiného než živočišného původu, a kterým se mění rozhodnutí 2006/504/ES, v platném znění,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 258/97 ze dne 27. ledna 1997 o nových potravinách a nových složkách potravin, v platném znění,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 ze dne 22. září 2003 o geneticky modifikovaných potravinách, v platném znění.
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 ze dne 27. října 2004 o materiálech a předmětech určených pro styk s potravinami a o zrušení směrnic 80/590/EHS a 89/109/EHS, v platném znění,
- nařízení Komise (ES) č. 1882/2006 ze dne 19. prosince 2006, kterým se stanoví metody odběru vzorků a metody analýzy pro úřední kontrolu množství dusičnanů v některých potravinách,
- nařízení Komise (EU) č. 252/2012 ze dne 21. března 2012, kterým se stanoví metody odběru vzorků a analýzy pro úřední kontrolu obsahu dioxinů, PCB s dioxinovým efektem a PCB bez dioxinového efektu v některých potravinách a kterým se ruší nařízení (ES) 1883/2006,
- nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty,
- nařízení Komise (ES) č. 1249/2008 ze dne 10. prosince 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro zavádění klasifikačních stupnic Společenství pro jatečně upravená těla skotu, prasat a ovcí a pro ohlašování jejich cen,
- nařízení Komise (ES) č. 1135/2009 ze dne 25. listopadu 2009, kterým se stanoví zvláštní podmínky pro dovoz určitých výrobků pocházejících nebo odesílaných z Číny a kterým se zrušuje rozhodnutí Komise 2008/798/ES.

Na základě těchto skutečností je možné návrh zákona hodnotit jako plně slučitelný s právem Evropské unie.

D. Zhodnocení dopadu navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace

Navrhovaná právní úprava neobsahuje žádné ustanovení, které by se vztahovalo k zákazu diskriminace.

E. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava je v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

F. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná právní úprava neobsahuje žádné ustanovení, které by bylo předmětem korupčního rizika.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K Čl. I

K bodu 1

K § 1

V předmětu úpravy zákona je třeba aktualizovat předpisy Evropské unie. Stávající ustanovení § 1 odst. 2 se již neuplatňuje vzhledem k tomu, že poslední ohlášení zásob proběhlo 1. 5. 2004. Zákon se nadále nevztahuje na pitnou vodu a na pokrmu.

K bodu 2

K § 2

Některé definice pojmů se ruší z důvodu duplicity s předpisy Evropské unie (například definice potraviny je uvedena v čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 a pojem „surovina“ je zahrnut v této definici) a vymezují se pojmy, nově používané v zákoně.

Definice „kontrolního vzorku“ – cílem je vymezení a sjednocení pojmu „kontrolní vzorek“ jak pro účely úřední kontroly, tak pro účely doplňujícího odborného posudku. Odběry těchto kontrolních vzorků musí být prováděny za stejných podmínek. Proces realizace a mechanismu odběru „kontrolních vzorků“ musí být v souladu s legislativou EU.

Definice pojmu „čisté množství“ – příloha IX odst. 2 nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům stanoví „pokud nejsou předpisy Unie nebo v případě jejich neexistence vnitrostátní předpisy stanoví povinnost uvádět určitý druh množství (např. nominální množství, minimální množství, průměrné množství), pak se pro účely tohoto nařízení toto množství považuje za čisté množství“. Z tohoto důvodu zákona o potravinách specifikuje čisté množství jako množství potraviny bez obalu nebo průměrné množství balené potraviny stanovené podle prováděcího právního předpisu nebo přímo použitelného předpisu Evropské unie. V prováděcím právním předpisu je stanoveno „průměrné množství“, která tak bude považována rovněž za „čisté množství“.

Definice pojmu „název“ – článek 2 odst. 2 písm. n) nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům stanoví, že zákonným názvem (povinně poskytovaný údaj) se rozumí název potraviny stanovený v předpisech EU nebo při jeho neexistenci název stanovený v právních předpisech členského státu. Definicí názvu je proto na vnitrostátní úrovni stanoveno, že názvem se rozumí název výrobku, druhu, skupiny nebo podskupiny potraviny, které jsou uvedeny v zvláštních právních předpisech nebo v prováděcích právních předpisech. Zákonným názvem při označování potraviny podle požadavků nařízení (EU) č. 1169/2011 tak může být např. údaj složený z názvu výrobku a jeho druhu, pokud jiné údaje nejsou právními předpisy stanoveny nebo např. údaj složený z názvu výrobku jeho druhu skupiny a podskupiny pokud jsou všechny tyto údaje právním předpisem stanoveny. Vymezení těchto názvů je předmětem prováděcích právních předpisů např. 326/2001 Sb., pro maso a masné výrobky. S ohledem na skutečnost, že zákon o potravinách je podpůrně využitelný pro zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství, který obsahuje názvy výrobků (např. „vinný nápoj“), ale neobsahuje definici zákonného názvu, byl jako příklad uveden tento zákon.

Definicí „místa určení“ se rozumí místo prvního skladování (příjmu) potraviny na území České republiky z jiného členského státu Evropské unie nebo ze třetí země.

Definice pojmu „výroba“ vychází primárně ze stávajícího pojmu. Za výrobu se nepovažuje činnost typu krájení nebo pouze samostatný proces balení. Proces „balení“, který je uveden

v definici pojmu „výroba“, musí být navazujícím krokem na předchozí činnosti v definici výroby vymezené.

Definice pojmu „uvádění do oběhu tabákových výrobků“ je nezbytná z důvodu používané terminologie v této oblasti. Definice uvedené v potravinovém právu se na oblast tabákových výrobků nevztahují. Terminologicky byl zachován pojem „uvádění do oběhu“ z důvodu používání tohoto termínu používán dalších zvláštních právních předpisech např. zákon o spotřebních daních apod.

Zpřesnění terminologie u „tabákových výrobků“ v návaznosti na směrnici EP a Rady 2001/37/ES o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových výrobků

Vymezení pojmu „potravinu neznámého původu“ se zpřesňuje tak, aby za tuto potravinu byly výslovně považovány rovněž složky potraviny, u nichž nelze identifikovat provozovatele potravinářského podniku, který je vyrobil a odebral od jiného provozovatele potravinářského podniku nebo dodal jinému provozovateli potravinářského podniku.

Z důvodu duplicity s předpisy Evropské unie se vypouští vymezení některých pojmů např. „zdravotně nezávadné“. Terminologie zákona se uvádí do souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, které používá pojem „bezpečnost potravin“.

K bodu 3

K § 3 odst. 4 písm. a), § 3 odst. 5 písm. b), § 3 odst. 5 písm. c), § 4 odst. 6, § 4 odst. 7 písm. b), § 4 odst. 8, § 11a odst. 1 úvodní části ustanovení, § 15 odst. 4, § 15 odst. 9, § 15 odst. 11 písm. d), § 16 odst. 9 a § 18 odst. 2

V celém textu zákona se pojem „Evropské společenství“ nahrazuje pojmem „Evropská unie“ v návaznosti na Lisabonskou smlouvu.

K bodu 4

K § 3 odst. 1 písm. a) a b)

Cílem je zpřesnění odpovědnosti za stanovení požadavků na jakost, které musí provozovatel potravinářského podniku dodržovat, pokud tyto požadavky a podmínky nejsou stanoveny prováděcím právním předpisem. Odpovědnost za stanovení těchto podmínek a požadavků se v tomto případě plně vymezuje v souladu s potravinovým právem na výrobce potraviny.

K bodu 5

K § 3 odst. 1 písm. b), § 4 odst. 8, ve skupinovém nadpisu pro § 10 až 11a, § 10 odst. 2, § 11 odst. 1 úvodní části ustanovení, § 11 odst. 2 písm. b), § 11 odst. 3, § 11 odst. 4, § 11 odst. 5, § 11a odst. 1, § 16 odst. 8 a § 18 odst. 1 písm. h) bodu 2

V celém textu zákona, týkajícím se potravin (tj. kromě tabákových výrobků) se pojem „uvádění do oběhu“ nahrazuje pojmem „uvádění na trh“. Jedná se o sjednocení terminologie s článkem 3 bodem 8 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002.

K bodu 6

K § 3 odst. 1 písm. b) a § 18 odst. 1 písm. h) bodu 1 a 2

Sjednocuje se terminologie zákona a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011.

Dále se cílem je zpřesnění odpovědnosti za stanovení požadavků na způsob a podmínky přepravy, podmínky uchování a manipulace s potravinou, které musí provozovatel potravinářského podniku dodržovat, pokud tyto požadavky a podmínky nejsou stanoveny prováděcím právním předpisem. Odpovědnost za stanovení těchto podmínek a požadavků se v tomto případě plně vymezuje v souladu s potravinovým právem na výrobce potraviny.

K bodu 7

K § 3 odst. 1 písm. c)

Ustanovení se doplňuje z důvodu posílení právní jistoty, zejména pokud jde o plnění požadavků stanovených v přímo použitelných předpisech Evropské unie nebo v mezinárodních smlouvách, kterými je Česká republika vázána.

K bodu 8

K § 3 odst. 1 písm. d)

Stanovení povinnosti dodržovat požadavky na přípustné druhy a množství toxikologicky významných látek vyplývající z požadavků národních právních předpisů, jedná se např. o vyhlášku č. 299/2012 Sb., o obsahu kyseliny erukové v některých potravinách.

K bodu 9

K § 3 odst. 1 písm. e)

Čl. 15 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 dává členským státům možnost stanovit úřední jazyk pro uvádění údajů na potravinách. V platném znění zákona je povinnost uvádět informace v českém jazyce stanovena v § 6 odst. 4, vztahuje se ale pouze na údaje podle § 6 odst. 1, 2, 5 a 6. Přesunutím tohoto ustanovení do § 3 bude zajištěno, že povinnost uvádět informace v českém jazyce bude platit pro všechny provozovatele potravinářských podniků a vztahovat se na všechny údaje podle národních právních předpisů i předpisů Evropské unie. Pokud jsou povinné údaje uvedeny v českém jazyce, je tímto povinnost splněna a údaje mohou být navíc uvedeny i v dalších jazycích, jak je uvedeno v čl. 15 odst. 3 nařízení (EU) č. 1169/2011.

K bodu 10

K § 3 odst. 1 písm. f)

Legislativně technická změna v návaznosti na zrušení vymezení pojmů v § 2.

K bodu 11

K § 3 odst. 1 písm. g)

Přesunutí povinnosti ze zrušeného § 5, tato povinnost strukturovaně spadá do obecných povinností provozovatele potravinářských podniků.

K bodu 12

K § 3 odst. 1 písm. h)

Aktualizace odkazu na přímo použitelné předpisy Evropské unie upravujících požadavky na dovoz některých potravin ze třetích zemí.

K bodu 13

K § 3 odst. 1 písm. i) a § 4a odst. 6

Obrat „způsobem umožňujícím dálkový přenos dat“ pro označení elektronické zprávy byl nahrazen věcně a obsahově vhodnějším slovním spojením „v elektronické podobě dálkovým přenosem dat“. Alternativou k listinné podobě je podoba elektronická, pro kterou se stanoví rovněž způsob dodání.

K bodu 14

K § 3 odst. 1 písm. j)

Úprava ustanovení s cílem stanovení povinnosti provozovatele potravinářského podniku dodržovat požadavky na nejvyšší přípustné úrovně radioaktivní kontaminace dle hodnot

vymezených v souladu s atomovým zákonem, tak aby byly pokryty rovněž potraviny vyráběné a uváděné na trh v České republice. Tuto oblast přímo použitelné předpisy neřeší.

K bodu 15

K § 3 odst. 2 úvodní části ustanovení, § 3 odst. 4 úvodní části ustanovení, § 4 odst. 2 písm. b), § 4 odst. 7 písm. a), § 4 odst. 8, § 11 odst. 1 písm. a), § 15 odst. 11 písm. a) a § 15 odst. 11 písm. d)

Pojem „surovina“ je zahrnut pod definici pojmu „potravina“ v čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002.

K bodu 16

K § 3 odst. 2 písm. b)

Legislativně technická úprava vyplývající z přesunu požadavku na dodržování požadavků na nejvyšší přípustné úrovně radioaktivní kontaminace potravin do ustanovení § 3 odst. 1 písm. j).

K bodu 17

K § 3 odst. 5 úvodní části ustanovení, § 3 odst. 7, § 4 odst. 2 písm. b), § 4 odst. 7 úvodní části ustanovení, § 4 odst. 8, § 11 odst. 1 písm. b), § 15 odst. 3, § 15 odst. 11 úvodní části ustanovení, § 15 odst. 11 písm. e) a § 16 odst. 11 písm. a)

Pojem „surovina“ je zahrnut pod definici pojmu „potravina“ v čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002.

K bodu 18

K § 3 odst. 4 písm. a)

Doplňuje se možnost předložit kromě osvědčení jiný vstupní doklad nebo certifikát potvrzující, že dovážená potravina odpovídá požadavkům přímo použitelného předpisu. Rovněž se doplňuje možnost předat tyto doklady kromě celního úřadu příslušnému dozorovému orgánu. Jde o důsledek změn, které vyplývají z přímo použitelných předpisů Evropské unie stanovující požadavky na dovoz potravin.

K bodu 19

K § 3 odst. 4 písm. a), § 3 odst. 5 písm. d), § 15 odst. 11 písm. e) a § 19 odst. 1 písm. a)

Pojem „surovina“ je zahrnut pod definici pojmu „potravina“ v čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002.

K bodu 20

K § 3 odst. 4 písmeno b)

V Evropské unii jsou různé přístupy ke stanovení místa vstupu nebo dovozu (legislativní i nelegislativní). Pro výkon činnosti celní správy bylo nezbytné stanovit požadavek, aby provozovatele potravinářských podniků použili pouze stanovených míst vstupu/dovozu.

K bodu 21

K § 3 odst. 4 písm. c)

Aktualizace normativního odkazu na přímo použitelné předpisy Evropské unie upravujících požadavky na dovoz některých potravin ze třetích zemí.

K bodu 22

K § 3 odst. 5 písm. a) a c)

Vypuštění povinností z důvodu duplicity s povinnostmi uvedenými v čl. 12 nařízení (ES) č. 178/2002.

K bodu 23

K § 3 odst. 5 písm. a)

Z důvodu vypuštění ustanovení § 5 odst. 3 písm. a) se legislativně technicky odkazuje na přímo použitelný předpis EU.

K bodu 24

K § 3 odst. 6 a 7

Pojem „surovina“ je zahrnut pod definici pojmu „potravina“ v čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002.

K bodu 25

K § 3 odst. 8

Uvedení terminologie do souladu s terminologií nařízení (ES) č. 178/2002

K bodu 26

K § 3 odst. 10

Uvedení terminologie do souladu s terminologií zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách.

K bodu 27

K § 3a až 3c

Povinnosti provozovatelů potravinářských podniků, kteří vyrábějí, dovážejí nebo uvádějí do oběhu přídatné látky, jsou stanoveny přímo použitelným předpisem Evropské unie (nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008). Ustanovení § 3b se již neuplatňuje vzhledem k tomu, že poslední ohlášení zásob proběhlo 1. 5. 2004. Povinnosti provozovatelů potravinářských podniků, kteří vyrábějí nebo dovážejí potraviny určené pro zvláštní výživu, budou stanoveny novým přímo použitelným předpisem Evropské unie. Kategorie potravin pro zvláštní výživu se zrušuje, tyto potraviny budou upraveny novým přímo použitelným předpisem Evropské unie pro potraviny pro kojeneckou výživu, potraviny pro malé děti a potraviny pro zvláštní lékařské účely.

K bodu 28

K § 3d odst. 1

Povinnosti provozovatelů potravinářských podniků týkající se požadavků pro obsah, podmínky a způsob použití vitaminů, minerálních látek a dalších látek s nutričním nebo fyziologickým účinkem v současné době vyplývají z přímo použitelných předpisů Evropské unie, které členskými státy ukládají požadavek na realizaci účinného monitoringu potravin, do nichž byly přidány.

Oznamovací povinnost týkající se výživových a zdravotních tvrzení byla vypuštěna z důvodu nízkého praktického přínosu zmíněných informací pro státní správu a zejména s důrazem na snižování administrativní zátěže provozovatelů potravinářských podniků.

K § 3d odst. 2

Ustanovení článku 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách výslovně předpokládá zaručení poctivého jednání v obchodu s krmivem a potravinami a ochranu zájmů spotřebitelů, včetně označování krmiv a potravin a jiných forem informování spotřebitelů. V návaznosti na toto ustanovení článek 3 odst. 6 nařízení umožňuje členskými státy stanovit nezbytně nutný rozsah informací, který musí provozovatel potravinářského podniku, kterému bylo zasláno zboží z jiného členského státu, poskytnout dozorovému orgánu k tomu, aby mohly být zorganizovány úřední kontroly k ověření souladu potravin a krmiv s právem Evropské unie.

Návrh ustanovení § 3d odst. 2 stanovuje tuto povinnost na provozovatele potravinářských podniků, kteří přijímají druhy potravin vymezené v prováděcím právním předpise (přijatém na základě analýzy rizika dle nařízení (ES) č. 178/2002) na území České republiky z jiného členského státu Evropské unie nebo třetí země. Cílem tohoto monitorování je naplnění požadavků nařízení (ES) č. 882/2004. Informace poskytnuté v rozsahu prováděcího právního předpisu (druh potraviny, termín, způsob a rozsah informací) budou určeny pro dozorové orgány (Státní veterinární správu a Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci), zejména pokud jde o monitoring a sledování těchto údajů souvisejících s původem, množstvím a druhem zboží. Informace jsou vyžadovány v důsledku primárního zhodnocení rizikovosti zásilek jak z hlediska bezpečnosti potravin, tak i z hlediska ochrany spotřebitele a zejména ochrany domácích producentů z hlediska možné „nekalé soutěže“. Další přidanou hodnotou je efektivní, rychlá a účinná úřední kontrola potravinářské produkce u konkrétních provozovatelů potravinářských podniků v případech akutního ohrožení bezpečnosti potravin nebo klamání spotřebitele a zamezení v těchto případech uvedení nebezpečných potravin na trh v České republice. Dále viz obecná část odůvodnění.

K bodu 29

K § 4 odst. 1, § 4 odst. 2 úvodní části ustanovení, § 4 odst. 3, § 16 odst. 9, § 16 odst. 10 a § 18 odst. 1 písm. p

Pojem „surovina“ je zahrnut pod definici pojmu „potravina“ v čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002.

K bodu 30

K § 4 odst. 4, § 11 odst. 1 písm. e) a § 18 odst. 1 písm. m) bodě 5

Terminologie zákona se uvádí do souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, které používá pojem „bezpečnost potravin“.

K bodům 31 a 32

K § 4 odst. 6 a § 4 odst. 7 písm. b)

Uvedení terminologie do souladu s Lisabonskou smlouvou.

K bodu 33

K § 4a odst. 1 až 3

Odstavec 2 písm. a) jednoznačně stanoví, které kategorie prasat se počítají do limitu 200 kusů týdně. Má být započítána pouze kategorie prasat, která budou následně klasifikována, nikoliv kategorie prasat, které sloužily k chovu, případně prasata, která byla poražena před dosažení běžné porážkové hmotnosti (selata, běhouni). Vymezení výše limitu vychází z rozsahu požadavků přímo použitelného předpisu EU, konkrétně článku 20 nařízení Komise (ES) č. 1249/2008.

Odstavec 2 písm. c) stanoví, které kategorie skotu se počítají do limitu 20 kusů týdně. Mají být započítány pouze kategorie skotu staršího než 8 měsíců. Vzhledem k tomuto věkovému limitu bylo nutné vypustit slovo „dospělý“. Tato změna navazuje na aktuální změnu legislativy Evropské unie, která s touto úpravou rovněž počítá a má širokou podporu jednotlivých členských států.

K bodu 34

K § 4a odst. 5

Splnění podmínky zdravotní způsobilosti osob pohybujících se v potravinářském provozu je věcí veterinárního dozoru. Bez zdravotní způsobilosti není možné získat požadovanou praxi

v oboru. Zrušením povinnosti dokládat zdravotní způsobilost dojde ke snížení administrativní zátěže.

K bodu 35

K § 5

Požadavky na balení potravin jsou stanoveny nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004. Povinnost provozovatele potravinářského podniku používat takové obaly, které chrání potravinu před znehodnocením a znemožňují záměnu nebo změnu obsahu bez otevření nebo změny obalu, která nevyplývá z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004, byla přesunuta do § 3 odst. 1.

K bodu 36

K § 6

Povinné informace uváděné na obale balených potravin jsou stanoveny především v přímo použitelných předpisech Evropské unie – například nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011, dále nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 589/2008, nařízení Komise (ES) č. 543/2008, nařízení komise (EU) č. 543/2011. Z tohoto důvodu došlo, pokud se týká balených potravin podle § 6, k vypuštění všech duplicitních ustanovení. V ustanovení § 6 byl zachován požadavek na uvádění třídy jakosti, stanoví-li tak prováděcí právní předpis a byl doplněn odkaz na přímo použitelný předpis Evropské unie jako např. požadavek na označení třídy jakosti v případě nařízení Komise (EU) č. 543/2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny.

Některé povinně uváděné údaje zpřesňují prováděcí právní předpisy pro konkrétní situace či komodity. Doplněním odkazu na prováděcí právní předpisy je zajištěno provázání zákona s podzákonnými právními předpisy jako je například vyhláška Ministerstva zemědělství č. 326/2001 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), g), h), i) a j) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, pro maso, masné výrobky, ryby, ostatní vodní živočichy a výrobky z nich, vejce a výrobky z nich, kde uvedeno např. specifické označování šunky (je-li šunka vyrobená z jiného masa, než z vepřového, musí být v názvu označeny živočišným druhem a částí jatečného těla, ze kterého pochází atd.).

K § 7

Požadavky § 7 vyplývají z ustanovení čl. 44 nařízení (EU) č. 1169/2011, které členským státům umožňuje, pokud se týká nebalených potravin (nebalené potraviny – potravina zabalená po pro účely bezprostředního prodeje) přijmout vnitrostátní opatření vyžadující povinné poskytnutí vybraných údajů podle čl. 9 a 10 nařízení, stejně jako způsob jejich poskytování.

Bezprostřední prodej je koncept, který využívá nařízení (EU) č. 1169/2011 v souvislosti s nebalenými potravinami v čl. 44. Jedná se o prodej, který je realizován v krátké době po zabalení potraviny, bez přítomnosti spotřebitele resp. zabalení nebalené potraviny není realizováno na žádost spotřebitele. Takto zabalená potravina není považována za balenou potravinu ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. e) nařízení (EU) č. 1169/2011 a zabalení, které je prováděno pro účely bezprostředního prodeje není možno považovat za součást výroby dle definice v § 2 písm. h) zákona 110/1997 Sb. Typickým příkladem mohou být sýry krájené v zázemí prodejny zabalené do elastické folie. Pro objasnění pojmu slouží i jiné jazykové verze nařízení (EU) č. 1169/2011, které lépe poukazují na časový prvek v pojmu „přímý (bezprostřední) prodej“. Například francouzská jazyková verze uvádí „vente immédiate“ tj. okamžitý nebo bezprostřední prodej.

Cílem navrženého ustanovení § 7 je zajištění vysoké míry ochrany zdraví spotřebitelů a zaručení jejich práva na informace.

Za balenou potravinu se nepovažuje potravina zabalená na žádost spotřebitele ani potravina zabalená pro účely bezprostředního prodeje. Ustanovení čl. 44 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ponechává členským státům možnost na vnitrostátní úrovni vyžadovat při označování nebalených potravin kromě poskytnutí údaje o přítomnosti alergenních látek také některé další údaje. Členské státy mohou přijmout opatření pro poskytování údajů nebo případně pro způsob jejich vyjadřování a uvádění. V případě potravin zabalených mimo provozovnu výrobce určených pro bezprostřední prodej v ustanovení § 7 se úprava týká zpřesnění používané terminologie podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011. Z hlediska rozsahu požadovaných údajů je v § 7 písm. f) uvedeno deklarování země původu nebo místa původu. Tento požadavek musí být deklarován v souladu s podmínkami uvedenými v nařízení (EU) č. 1169/2011 (jak je uvedeno v návěti odst.1) zejména článek 26. Z toho vyplývá, že deklarování země původu je povinné v případě pokud by opomenuté této informace uvádělo spotřebitele v omyl a dále pokud jde o vepřové, skopové, kozí nebo drůbeží maso. Tento požadavek vychází z nové povinnosti pro deklarování země původu nebo místa původu u balených potravin dle čl. 26 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011. Z důvodu sjednocení požadavků na označování potravin balených a potravin zabalených mimo provozovnu výrobce, určených pro bezprostřední prodej, se tato povinnost zavádí i pro potraviny zabalené. Důvodem jsou mj. opakované požadavky ze strany spotřebitelů, spotřebitelských sdružení, v reakci na průzkumy veřejného mínění (například průzkum Ministerstva zemědělství „Bezpečnost potravin ve vnímání obyvatel České republiky“ z roku 2010, 2012 atd.) na deklarování původu potravin. Evropská legislativa, konkrétně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011, doposud přijala ustanovení pro deklarování země původu v případě vybraných druhů mas nebo v případě, pokud neuvedení tohoto údaje by uvádělo spotřebitele v omyl. V ostatních případech, například u mléka, nezpracovaných potravin, jednosložkových potravin nebo masa použitého jako složka se zatím zpracovávají analýzy proveditelnosti takovýchto požadavků.

V ustanovení § 7 písm. h) se dále implementuje požadavek na označování vyplývající z čl. 10 nařízení (EU) č. 1169/2011. Tyto požadavky se týkají dalších povinných údajů pro určité druhy nebo skupiny potravin. Článek 10 odkazuje na další povinné údaje u určitých druhů nebo skupin potravin, které jsou považovány za zásadní z hlediska zajištění informovanosti spotřebitelů u určitých druhů nebo skupin potravin, s cílem ochrany zdraví spotřebitelů.

Pokud se týká výčtu požadovaných údajů v ustanovení § 7 odst. 1), musí být tyto požadavky deklarovány v souladu s podmínkami uvedenými v nařízení (EU) č. 1169/2011 (viz návěti odst.1). Jedná se o podmínky, způsoby, formulace údajů apod., které se týkají balených potravin. Jako příklad lze uvést již zmíněné deklarování země původu (viz článek 26 nařízení (EU) č. 1169/2011), nebo deklarování přítomnosti alergenní látky ve složení (viz článek 21 nařízení (EU) č. 1169/2011).

Ustanovení odst. 2 nad rámec stávajících požadavků pro „zabalené potraviny“ specifikuje a odkazuje na další požadavky vyplývající zejména z přímo použitelných předpisů EU, např. deklarování tříd jakosti nebo země původu dle nařízení (EU) č. 543/2011 pro ovoce zeleninu, deklarování země původu u hovězího masa podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1760/2000 o systému identifikace a evidence skotu, o označování hovězího masa a výrobků z hovězího masa atd.

Dle ustanovení čl. 8 odst. 6 nařízení (EU) č. 1169/2011 provozovatelé potravinářských podniků zajistí v podnicích, které řídí, aby informace týkající se nebalených potravin určených pro konečného spotřebitele nebo k dodání do zařízení společného stravování byly

předány provozovateli potravinářského podniku, který potraviny přebírá, aby bylo možno poskytnout povinné informace o potravinách konečnému spotřebiteli, pokud to bude nutné.

K § 8

Požadavky § 8 vyplývají z ustanovení čl. 44 nařízení (EU) č. 1169/2011, které členským státům umožňuje, pokud se týká nebalených potravin (nebalené potraviny – potravina balené v místě prodeje na žádost spotřebitele) přijmout vnitrostátní opatření vyžadující povinné poskytnutí vybraných údajů podle čl. 9 a 10 nařízení, stejně jako způsob jejich poskytování.

Cílem navrženého ustanovení § 8 je zajištění vysoké míry ochrany zdraví spotřebitelů a zaručení jejich práva na informace u potravin zabalených v místě prodeje na žádost spotřebitele.

Čl. 44 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ponechává členským státům možnost na vnitrostátní úrovni vyžadovat při označování nebalených potravin, kromě poskytnutí údaje o přítomnosti alergenních látek, také některé další údaje. Členské státy mohou stanovit opatření pro způsob poskytování údajů nebo pro způsob jejich vyjadřování a uvádění. V případě potravin balených v místě prodeje na žádost spotřebitele ustanovení § 8 rozděluje v jednotlivých odstavcích několik způsobů a forem deklarování příslušných údajů pro nebalené potraviny.

Odstavec 1 řeší situaci poskytování informací v těsné blízkosti dotčené potraviny. Z praktického pohledu se jedná o deklarování údajů přímo (v těsné bezprostřední blízkosti – viz např. u cenovky) u nebalených potravin nabízených k prodeji spotřebiteli, tj. např. v oblužném úseku.

Deklarování názvu potraviny je elementární základní identifikační údaj nabízeného produktu, deklarování země původu a třídy jakosti vychází ze současných požadavků ze strany spotřebitelů. Země původu a třída jakosti je již v současné době uváděno například již u ovoce a zeleniny. Na tyto údaje se nevztahuje požadavek minimální velikosti písma, nicméně tyto údaje musí být viditelně umístěné a zejména snadno čitelné.

Odstavec 2 řeší situaci poskytování dalších informací, které nemusí být deklarovány v těsné blízkosti potraviny, ale v blízkosti místa samotného prodeje. Z praktického pohledu se jedná o deklarování údajů u nabízených nebalených potravin k prodeji spotřebiteli v blízkosti místa prodeje nebalené potraviny. Jedná o prostor zahrnující například prodejní pult a jeho blízké okolí. Údaje se viditelně a čitelně zpřístupní pro spotřebitele. Tyto informace se mohou umístit například na vitrínu oblužného úseku, vedle oblužného nebo samooblužného úseku formou katalogů nebo zalaminovaných textů, elektronickým pultíkem apod.. Cílem této úpravy je poskytnutí příslušných údajů konečnému spotřebiteli bez toho, aby žádal obsluhu daného prodejního úseku o informace, tj. před výběrem a koupí dané potraviny.

Informování o přítomnosti alergenu v nebalených potravinách je z hlediska snadného a přístupného informování spotřebitele důležité a plně v souladu s cíly nařízení (EU) č. 1169/2011. Informace o alergenech je považována za velmi důležitou, Existují důkazy, že příčinou většiny projevů potravinové alergie jsou nebalené potraviny. Proto informace o přítomnosti alergenů musí být spotřebiteli komunikována vždy, tak aby byl splněn cíl nařízení, tj. pro dosažení vysoké míry ochrany zdraví spotřebitelů a zaručení jejich práva na informace musí být zajištěno patřičné informování o potravinách, které konzumují.

Odstavec 3 připouští možnost splnit požadavek podle odst. 2 písm. a) ~~a b)~~, tj. viditelně zpřístupnit údaj o datu použitelnosti nebo datu minimální trvanlivosti, až v okamžiku, kdy je potravina v oblužném úseku obsluhou již za přítomnosti spotřebitele zabalena a předána spotřebiteli, tj. na etiketě nebo obale potraviny.

Odstavec 4 řeší situaci deklarování dalších doplňujících údajů (seznam složek – složení potraviny a množství potraviny zdůrazněné např. v názvu potraviny) s tím, že tyto informace musí být konečnému spotřebiteli sděleny v okamžiku jeho vyžádání (např. osobní sdělení od obsluhy obslužného prodeje). Informaci o seznamu složek (složení) a množství složky zdůrazněné např. v názvu potraviny lze spotřebiteli zpřístupnit a sdělit i jinou formou. Za tuto jinou formu se považuje způsob předání informace podle odstavce 2, tj. doplnit tyto údaje způsoby výše uvedenými.

Dle čl. 8 odst. 6 nařízení (EU) č. 1169/2011 provozovatelé potravinářských podniků zajistí v podnicích, které řídí, aby informace týkající se nebalených potravin určených pro konečného spotřebitele nebo k dodání do zařízení společného stravování byly předány provozovateli potravinářského podniku, který potraviny přebírá, aby bylo možno poskytnout povinné informace o potravinách konečnému spotřebiteli, pokud to bude nutné.

Pokud se týká výčtu požadovaných a deklarovaných údajů v ustanovení § 8 odst. 1, 2, 3 a 4 musí být tyto požadavky musí deklarovány v souladu s podmínkami uvedenými v nařízení (EU) č. 1169/2011 (viz návěští odst. 1). Jedná se o podmínky, způsoby, formulace údajů apod., které se týkají balených potravin. Jako příklad lze uvést již zmíněné deklarování země původu (viz článek 26 nařízení (EU) č. 1169/2011), nebo deklarování přítomnosti alergenní látky ve složení (viz článek 21 nařízení (EU) č. 1169/2011).

K § 9

Ustanovení § 9 se týká označování šarže. Legislativně technicky se jedná o plnou transpozici směrnice EP a Rady 2011/91/EU o údajích nebo značkách určujících šarži, ke které potravina patří. Vzhledem k rozsahu požadovaných údajů v případě deklarování šarže, bylo z důvodů přehlednosti, vymezené specifické problematiky a odpovědnosti za uvádění tohoto údaje, které nebylo možné transponovat do § 6, § 7 ani § 8, zvoleno samostatné ustanovení § 9.

K bodu 37

K § 10 odst. 1 úvodní části ustanovení

Pojem „uvádění do oběhu“ nahrazuje pojmem „uvádění na trh“. Jedná se o sjednocení terminologie s článkem 3 bodem 8 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002.

K bodu 38

K § 10 odst. 1 písm. a)

Vypuštění ustanovení z důvodu duplicitního požadavku, který přímo vyplývá z ustanovení čl. 14 odst. 1 nařízení (ES) č. 178/2002.

K bodu 39

K § 10 odst. 1 písm. d)

Úprava ustanovení souvisí s ustanovením § 3 odst. 1 písm. j), jehož cílem stanovení povinnosti provozovatele potravinářského podniku dodržovat požadavky na nejvyšší přípustné úrovně radioaktivní kontaminace dle hodnot vymezených v atomovém zákoně, tak aby byly pokryty rovněž potraviny vyráběné a uváděné na trh v České republice. Tuto oblast přímo použitelné předpisy neřeší.

Pokud potravina překračuje nejvyšší přípustné úrovně kontaminace radionuklidů stanovené v souladu s atomovým zákonem není považována za bezpečnou a nelze ji uvádět na trh.

K bodu 40

K § 10 odst. 3

Úprava se týká zejména zpřesnění možnosti uvádění na trh potraviny, použitelných k jinému než původnímu použití.

K bodu 41

K § 11 odst. 1 písm. a) a b)

Terminologie zákona se uvádí do souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, které používá pojem „bezpečnost potravin“.

K bodu 42

K § 11 odst. 1 písm. c)

Ustanovení se doplňuje z toho důvodu, že teploty pro uchování potravin mohou být stanoveny jak prováděcím právním předpisem, není-li tak stanoveno, tak přímo výrobcem. Provozovatel potravinářského podniku, který uvádí na trh potravin, musí potraviny uchovávat při těchto stanovených teplotách. Samozřejmě nad rámec těchto požadavků platí rovněž povinnosti vyplývající z přímo použitelných předpisů, které vymezují teploty uchování, např. nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004.

K bodu 43

K § 11 odst. 1 písm. e)

Cílem úpravy je jednoznačně stanovit povinnost zkracování data použitelnosti a minimální trvanlivosti dle deklarace výrobce, který je schopen na základě své analýzy rizika tj. svých vlastních zkoušek (rozborů) a poznatků o produkované potravine prodeji stanovit maximální dobu, po kterou je možné potravinu po porušení velkospotřebitelského balení prodávat, aniž by došlo k porušení jakosti či požadavků na bezpečnost. V současnosti většina výrobců například masných výrobků uvádí jasné deklarace na obalech potravin (například po rozbalení spotřebujte do 48 hodin, po nakrojení, vybalení spotřebujte do 24 hodin), prodejci tuto deklaraci však často vůbec nerespektují. Tato úprava prodeji jasně stanovuje povinnost dodržet uvedené zkrácení data použitelnosti a minimální trvanlivosti podle deklarace výrobce. Upřesnění ustanovení § 11 je plně v souladu s požadavkem čl. 25 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1196/2011.

K bodu 44

K § 11 odst. 1 písm. f)

Požadavky pro uvádění na trh „nových potravin“ jsou stanoveny v nařízení (ES) č. 258/1997, (ES) č. 1829/2003 a nařízení (ES) č. 1830/2003. Kategorie potravin určených pro zvláštní výživu je zrušena. Požadavky na tyto potraviny jsou stanoveny v nařízení pro kojeneckou výživu, potraviny pro malé děti a potraviny pro zvláštní lékařské účely. Požadavky na doplňky stravy (požadavek na uvádění na trh doplňky stravy pouze balené) jsou stanoveny ve směrnici 2002/46/ES (čl. 1 odst. 1).

K bodu 45

K § 11 odst. 1 písm. g)

Cílem je omezení nekalých obchodních praktik při prodeji nebalených a zabalených potravin dodržováním požadavků stanovených v prováděcích právních předpisech, například v ustanovení § 15 odst. 1 vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 326/2001 Sb., pro maso, masné výrobky, ryby, ostatní vodní živočichy a výrobky z nich, vejce a výrobky z nich.

K § 11 odst. 1 písm. h)

Cílem ustanovení je zamezit případům, kdy po opatření potravin etiketou v českém jazyce již není původní označení šarže na výrobku zachováno. Podle § 9 je provozovatel potravinářského podniku, který potravinu vyrábí nebo balí nebo dováží ze třetích zemí povinen uvést na trh potravinu s připojeným údajem, který umožňuje určení šarže.

Potravina označená šarží výrobcem nebo balírnou nebo prvním prodejcem usazeným v Unii nesmí být bez tohoto označení uvedena na trh. Tato povinnost je plnou transpozicí ustanovení čl. 2 směrnice 2011/91/EU.

K bodu 46

K § 11 odst. 2 písm. a) bod 2

Pro obaly určené pro styk s potravinami zákon o potravinách nadále nestanovuje specifické požadavky ale odkazuje na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 a na vyhlášku Ministerstva zdravotnictví č. 38/2001 Sb. o hygienických požadavcích na výrobky určené pro styk s potravinami a pokrmů, ve znění pozdějších předpisů, resp. požadavků v nich stanovených.

K bodu 47

K § 11 odst. 2 písm. b)

Možnost schvalovat na národní úrovni používání vitamínů a minerálních látek neuvedených ve směrnici 2002/46/ES o sbližování právních předpisů týkajících se doplňků stravy, byla dána článkem 4 odst. 6 uvedené směrnice pouze do data 31. prosince 2009. Z tohoto důvodu se toto ustanovení ze zákona vypouští.

K bodu 48

K § 11 odst. 3 až 6, 10 a 11

Možnost schvalovat na národní úrovni používání vitamínů a minerálních látek neuvedených ve směrnici 2002/46/ES o sbližování právních předpisů týkajících se doplňků stravy byla dána článkem 4 odst. 6 uvedené směrnice pouze do data 31. prosince 2009.

Podmínky pro použití výživových a zdravotních tvrzení jsou stanoveny přímo v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006.

Ustanovení týkající se Potravinářské komory České republiky se přesunují do samostatného § 11b.

K bodu 49

K § 11 odst. 5

Legislativně technická úprava.

K bodu 50

K § 11b

Potravinářská komora České republiky je v současné době v pozici silného reprezentanta českého potravinářského a nápojového průmyslu. Zákon č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ve znění pozdějších předpisů, pochází z doby, kdy se sdružení hájící zájmy jednotlivých zpracovatelských odvětví teprve formovala a neuvažovalo se o tom, že by bylo nezbytně nutné hájit zájmy výrobců potravin a nápojů samostatným oborovým sdružením.

Jednou z následných novel se do zákona o potravinách včlenilo ustanovení, že podnikatelské zájmy právnických osob, které jsou v souladu s tímto zákonem, ochraňuje zájmové sdružení právnických osob s názvem Potravinářská komora České republiky založené podle zvláštního zákona. V současné době se však jeví toto ustanovení jako nedostatečné, protože Potravinářská komora České republiky získala silné postavení subjektu, který hájí zájmy zpracovatelského průmyslu v oblasti potravinářství, přičemž tyto zájmy z principu svého zaměření nemůže efektivně pokrýt ani Hospodářská komora České republiky, ani Agrární komora České republiky. Je nezbytné postavit Potravinářskou komoru České republiky na úroveň Hospodářské a Agrární komoře a vytvořit tak třetí pilíř ochrany zájmů zpracovatelského průmyslu.

K bodu 51

K § 12 odst. 1 písm. b)

Zpřesňuje se požadavek na používání látek k výrobě tabákových výrobků, tj. lze používat pouze „povolené“ látky a jejich přípustné množství stanovené vyhláškou č. 344/2003 Sb.

K bodu 52**K § 12 odst. 2**

Zpřesňuje se požadavek na uvádění do oběhu tabákových výrobků, tj. tabákové výrobky uváděné do oběhu nesmějí obsahovat „zakázané“ látky stanovené vyhláškou č. 344/2003 Sb.

K bodu 53**K § 12 odst. 4**

Ustanovení je nutné nahradit novým zněním z důvodu rozsáhlých změn části zákona týkající se potravin, na které odkazuje, zejména pokud jde o ustanovení § 3 a § 6.

K bodu 54**K § 12a**

V důsledku skutečnosti, že označování balených potravin je stanoveno nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011, které platí výlučně pro potraviny, je nutné v zákoně požadavky na označování tabákových výrobků nově vymezit. Rozdílně od potravin je v ustanovení písmene f) doplněn požadavek na označování, který se týká nepříznivého ovlivnění zdraví lidí. Tyto údaje jsou vymezeny ve vyhlášce č. 344/2003 Sb. a jedná se například o obecné varování „Kouření může zabít“, nebo „Kouření vážně škodí Vám i lidem ve Vašem okolí“.

K bodu 55**K § 13**

Ustanovení se nově týká pouze přepravy tabákových výrobků. Část týkající se přepravy potravin byla duplicitní s povinností stanovenou v čl. 17 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 a současně nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin.

K bodu 56**K § 14 odst. 1 písm. b)**

Nahrazení pojmu „orgány veterinární správy“ pojmem „Státní veterinární správa“ v důsledku změn, ke kterým došlo v roce 2011 novelou veterinárního zákona č. 308/2011 Sb.

K bodu 57**K § 14 odst. 1 písm. d)**

V souvislosti s převodem kompetence v oblasti výkonu dozoru nad prováděním klasifikace těl jatečně upravených zvířat z Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského na Státní veterinární správu se z výčtů orgánů vykonávajících státní dozor nad dodržováním povinností dle tohoto zákona vypouští Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský.

K bodu 58**K § 15 odst. 1**

Text reflektuje požadavek nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 vzít v úvahu všechny aspekty řetězce výroby potravin jako celek, a to od prvovýroby a výroby krmiv až po prodej nebo dodávky potravin spotřebiteli, neboť každý článek může mít potenciální dopad na bezpečnost potravin.

K bodu 59

K § 15 odst. 5

V reakci na připravenost při řešení krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), a zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, se nově stanoví rozsah působnosti resortu zemědělství v této oblasti.

K § 15 odst. 6

Nové znění lépe odpovídá skutečnosti a reaguje na vyjádření Evropské komise s požadavkem na jeden orgán v členském státě odpovědný za koordinaci a přípravu dokumentů, přičemž odpovědnost za plány kontrol v sektorech je na rozhodnutí členského státu.

K § 15 odst. 7

Ustanovení písm. a) je pouze zpřesněno v kontextu nařízení (Es) č. 1829/2003.

Ustanovení písm. b) stanoví gesci resortu zemědělství k problematice přijímání žádostí o aktualizaci seznamu výživových tvrzení v souladu s nařízením (ES) č. 1924/2006.

Ustanovení písm. c) stanovuje gesci resortu zemědělství na základě čl. 49 odst. nařízení EP a Rady (EU) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin k přijímání žádostí pro zápis potraviny do rejstříku zaručených tradičních specialit EU.

K bodu 60

K § 15 odst. 8

Uvedení terminologie do souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 258/1997 o nových potravinách a nových složkách potravin.

K bodu 61

K § 15 odst. 9

Uvedení terminologie do souladu s Lisabonskou smlouvou.

K bodu 62

K § 15 odst. 10

Nahrazení pojmu „orgány veterinární správy“ pojmem „Státní veterinární správa“ v důsledku změn, ke kterým došlo v roce 2011 novelou veterinárního zákona č. 308/2011 Sb.

K bodu 63

K § 15 odst. 11 písm. a)

Legislativně technická změna v návaznosti na změnu § 3 odst. 4 písm. a).

K bodu 64

K § 15 odst. 11 písm. b)

Kromě osvědčení a certifikátu může mít dovozce povinnost předkládat jiný vstupní doklad, souvislost se změnou v § 3 odst. 4 písm. c).

K bodu 65

K § 15 odst. 11 písm. c)

Toto ustanovení se původně odvolávalo na zákon 102/2001 Sb. o obecné bezpečnosti výrobků. Ustanovení týkající se závazných stanovisek však byla ze zákona o obecné bezpečnosti výrobků vypuštěna, s odkazem na existenci úpravy v přímo použitelném právním předpisu EU - nařízení (ES) 765/2008. Odkaz na zákon o obecné bezpečnosti se proto nahrazuje nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 765/2008, kterým se stanoví požadavky na akreditaci a dozor nad trhem týkající se uvádění výrobků na trh. Kromě

osvědčení a certifikátu může mít dovozce povinnost předkládat jiný vstupní doklad, proto je třeba doplnit „jiný vstupní doklad“.

K bodu 66

K § 15 odst. 11 písm. e)

Uvedení terminologie do souladu s terminologií s nařízením EP a Rady (ES) č. 765/2008, kterým se stanoví požadavky na akreditaci a dozor nad trhem týkající se uvádění výrobků na trh a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 339/93.

K bodu 67

K § 15a

Odstavec 1 navazuje na ustanovení § 15 odst. 7 písm. c) a určuje příslušnost Ministerstva zemědělství k povinnostem, které jsou uloženy členským státům na základě čl. 6 odst. 4 a 5 nařízení EP a Rady (ES) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin,

Odstavec 2 stanoví povinnost Ministerstva zdravotnictví vést evidenci informací, které mu byly oznámeny např. podle § 3d odst. 1 a upravuje způsob, jakým Ministerstvo zdravotnictví nakládá s těmito informacemi obdrženými od provozovatelů potravinářských podniků na nakládá.

Odstavec 3 stanoví z důvodu zajištění oboustranného toku informací povinnost Ministerstva zemědělství poskytovat jím sbíraná data MZd, KHS a SZÚ.

Odstavec 4 určuje příslušnost Ministerstva zemědělství k možnosti, která je pro členské státy stanovena v čl. 3 odst. 1 nařízení EP a Rady (ES) č. 1331/2008.

Cílem navrhované úpravy zákona o potravinách je zpřehlednění a sjednocení gesce v případě potravin, kdy probíhá např. předkládání změn, doplnění a aktualizace seznamu potravinářských přídatných látek, potravinářských enzymů a potravinářských aromat. Dalším účelem změny je sjednocení komunikace provozovatelů potravinářských podniků s jedním ministerstvem, v případě oblasti potravin.

V případě těchto látek se dle potravinového práva jedná o potravinu a přijetím nových evropských nařízení vztahujících se k této problematice (nařízení (ES) č. 1331/2008, nařízení (ES) č. 1332/2008, nařízení (ES) č. 1333/2008 a nařízení (ES) č. 1334/2008 pro oblasti přídatných látek, aromat a enzymů) je tato oblast tedy pokryta přímo použitelnými předpisy.

Proces schvalování, resp. hodnocení žádosti pro zařazení nového potravinářského enzymu, aroma, nebo přídatné látky na seznam EU probíhá plně dle ustanovení ve výše uvedených nařízeních. Hodnocení rizika (otázka vlivu na veřejné zdraví) je prováděno přímo Evropským úřadem pro bezpečnost potravin, nikoliv členskými státy.

Role členského státu v této oblasti je pouze v přijímání podaných žádostí. Z tohoto důvodu je kompetence resortu zdravotnictví neodůvodněná.

Odstavec 5 určuje příslušnost Ministerstva zemědělství k povinnostem, které jsou uloženy členským státům na základě čl. 35 nařízení EP a Rady (EU) č. 1169/2011.

K bodu 68

K § 16 odst. 1 a 2

Odůvodnění k tomuto bodu viz obecná část odůvodnění - úprava a zpřesnění kompetencí dozorových orgánů.

K bodu 69

K § 16 odst. 3

Jedná se o odstranění nejasností v terminologii zákona a adaptaci přímo použitelných předpisů EU. Příprava vzorků není vždy prakticky možná za účasti kontrolované osoby, pokud se uskutečňuje po homogenizaci ze souhrnného vzorku. Například podle nařízení

Komise (ES) č. 333/2007, kterým se stanoví metody odběru vzorků a metody analýzy pro úřední kontrolu obsahu olova, kadmia, rtuti, anorganického cínu, 3-MCPD a benzo[a]pyrenu v potravinách nebo podle nařízení Komise (ES) č. 1882/2006, kterým se stanoví metody odběru vzorků a metody analýzy pro úřední kontrolu množství dusičnanů v některých potravinách, je příprava vzorku pro doplňující odborný posudek kontrolované osoby z homogenizovaného souhrnného vzorku prováděna v laboratoři. Podle čl. 11 odst. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 příslušné orgány dozoru stanoví vhodné postupy zaručující provozovatelům potravinářských podniků, jejichž výrobky jsou předmětem odběru vzorků a analýzy, právo požádat o doplňující odborný posudek.

K bodu 70

K § 16 odst. 5

Uvedení terminologie do souladu s Lisabonskou smlouvou.

K bodu 71

K § 16 odst. 8

Aktualizace v návaznosti na nahrazení nařízení Evropských společenství upravujících ochranu zeměpisných označení, označení původu a zaručené tradiční speciality nařízením EU č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin.

K bodu 72

K § 16 odst. 10

Uvedení terminologie do souladu s Lisabonskou smlouvou.

K bodu 73

K § 16a

Odstavec 1

Zmocnění Ministerstva zemědělství a Ministerstva zdravotnictví vydávat potvrzení na žádost provozovatele potravinářského podniku o splnění požadavků stanovených zákonem o potravinách, zvláštními právními předpisy a přímo použitelnými předpisy Evropské unie pro účely vývozu potravin do třetích zemí. Výše uvedená potvrzení se vydávají podle působnosti stanovené zákonem č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích nebo jiným zákonem, kterým se rozumí kompetenční zákon č. 2/1969 Sb.

Odstavec 2

Stanovení gesce Ministerstva zemědělství na základě čl. 22 odst. 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, ve věci spolupráce ČR s Evropským úřadem pro bezpečnost potravin.

Odstavec 3

Určení dozorových orgánů kompetentních pro výkon dozoru nad dodržováním podmínek pro používání chráněného označení původu, chráněného zeměpisného označení a označení zaručené tradiční speciality na základě čl. 35 nařízení (EU) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin.

Odstavec 4

Stanovení gesce Ministerstva zemědělství k zveřejňování informací a informování Evropské komise o dozorových orgánech odpovědných za dozor nad podmínkami pro používání chráněného označení původu, chráněného zeměpisného označení a označení zaručené tradiční speciality na základě povinnosti členského státu podle čl. 36 odst. 3 nařízení (EU) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin.

Odstavec 5

Stanovení gesce Ministerstva zemědělství k informování Evropské komise o názvech a adresách skupin provozovatelů potravinářských podniků založených s cílem podporovat potraviny označené chráněným označením původu, chráněným zeměpisným označením a označením zaručené tradiční speciality na základě povinnosti členského státu podle čl. 45 odst. 2 nařízení (EU) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin.

Odstavec 6

Zmocnění Ministerstva zemědělství a Ministerstva zdravotnictví ke sběru příslušných údajů, které jsou vymezeny v čl. 33 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002.

Odstavec 7

Přesun ustanovení, které bylo původně uvedeno v § 3d. Legislativně technická změna. Podle čl. 12 směrnice 46/2002/ES mohou členské státy na základě podrobného v důsledku nových informací nebo přehodnocení stávajících informací po přijetí této směrnice nebo některého z prováděcích předpisů Společenství shledat, že výrobek uvedený v článku 1 ohrožuje lidské zdraví. V tomto případě může ČS přechodně pozastavit nebo omezit používání vybraných ustanovení směrnice na svém území. Zmocnění Ministerstva zdravotnictví je proto ustanoveno z důvodu, aby byl umožněn přístup k získání podrobných informací o potravinách.

Odstavec 8

Právní základ pro hodnocení zdravotního rizika (v souladu s nařízením (ES) č. 178/2002) jednotlivých složek potravin nebo potravin jako takových ze strany resortu Ministerstva zdravotnictví není zcela jednoznačný. Zákonné zmocnění pro hodnocení rizika prováděné Ministerstvem zdravotnictví lze dovodit z § 2 odst. 3 zákona č. 258/2000 Sb., nicméně v tomto případě se nejedná o hodnocení zdravotního rizika dle nařízení (ES) č. 178/2002. S ohledem na výše uvedené je žádoucí doplnit do zákona o potravinách zvláštní ustanovení, které by opravňovalo a zároveň gesčně stanovovalo Státní zdravotní ústav jako národní autoritu opravňující poskytovat hodnocení zdravotního rizika v souladu s požadavky potravinového práva.

K bodům 74 až 76

K § 17 až 17i

V návaznosti na navrhované změny povinností provozovatelů potravinářských podniků a podnikatelů, kteří vyrábějí nebo uvádějí do oběhu tabákové výrobky, se upravují správní delikty.

K bodu 77

K § 17i odst. 6

Terminologie zákona se uvádí do souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, které používá pojem „bezpečnost potravin“.

K bodům 78 až 89

K § 18 a 19

V návaznosti na navrhované změny zákona se upravují zmocnění Ministerstva zemědělství a Ministerstva zdravotnictví k vydání prováděcích právních předpisů. Některá zmocnění jsou již nadbytečná vzhledem k tomu, že požadavky jsou nyní stanoveny přímo použitelnými předpisy Evropské unie (například podmínky pro uvádění nových potravin na trh stanoví nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 258/1997, požadavek na stanovení kritických bodů v technologii výroby a při uvádění potravin na trh je stanoven nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004, dále druhy potravin, které nemusí být označeny datem

minimální trvanlivosti, jsou uvedeny v příloze X nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011).

V návaznosti na ustanovení přímo použitelných předpisů EU se vkládají nové zmocňovací ustanovení.

Ministerstvo zemědělství stanoví vyhláškou malé množství potravin osvobozených od požadavků na povinné deklarování výživových údajů v souladu s přílohou V bodu 19 nařízení (EU) č. 1169/2011.

Ministerstvo zemědělství stanoví vyhláškou hygienické požadavky na potraviny rostlinného původu určené pro přímý prodej a dodávání malého množství v souladu s čl. 1 odst. 3 nařízení (ES) č. 853/2004 o hygieně potravin.

Ministerstvo zemědělství stanoví vyhláškou druh, termín, rozsah, a způsob informování o potravině přijaté z jiného členského státu Evropské unie nebo ze třetí země v souladu s ustanovením § 3d odst. 2.

K Čl. II

Změny zákona o ochraně veřejného zdraví v nezbytně nutné míře reflektují navrhované změny zákona o potravinách a tabákových výrobcích, zejména pokud jde o kompetence výkonu dozoru v oblasti zvěřiny.

K Čl. III

Nabytí účinnosti zákona je navrhováno dnem 1. ledna 2014 s výjimkou bodů 9, 36 a 45, které nabudou účinnosti dnem 13. prosince 2014, kdy nabude účinnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011.